

ŠIANDIEN
IR RYTOJ

NIEKAS naujam Amerikos ambasadoriui Charles Bohleni, atvykus į Prancūziją, nestatys klausimo: "Ar jūs patenkintas paskyrimu į Paryžių?"

Šį paskyrimą, sakoma, Bohlen priėmęs be didžiausio, nes misija, kurią jam pavedė Kennedy, nėra lengva ir jos neįdrįstų imtis nė vienas Amerikos diplomatas. Būtent, įkalbinti prezidentą de Gaulle dėl Berlyno kompromiso, kuriam Washingtonas su Maskva tyliai ruošiasi užkulisyje.

Charles Bohlen, priimdamas paskyrimą, pasakęs:

- Man įdomu, kaip visi tie dalykai vystysis tarp de Gaulle ir manęs?

Kennedy jo sutikimu būvęs patenkintas:

- Jei de Gaulle piliulę ras per daug karčią, Bohlen yra vienintelis, kuris mokės ją pasaldinti, kad lengviau galima būtų nuryti...

CHARLES BOHLEN, vienas stambesnių Amerikos diplomatijos figūrų, ilgą laiką būvęs prie Rooseveltto, Trumano ir Eisenhowerio.

Molotovs jį vadino: "Amerikietis, kuris geriausiai pažįsta Staliną", nes jis buvo vertėju visuose pasitarimuose su Stalinu, kalbėdamas rusiškai, kaip tikras rusas. Jis yra vienintelis gyvas liudininkas iš Stalino-Roosevelto susitikimų.

Kai 1957 m. jis buvo atšauktas iš Maskvos, Chruščiovas gailėdamasis jam pasakęs: "Mes nesuprantame, kodėl jus prašo mus palikti..."

Bohlen dar pravaržiuojamas Jautos žmogumi, 1953 metais iš MacCarthy jis buvo sušilaukęs aštrių puolimų, kai buvo paskirtas ambasadoriumi į Maskvą. Eisenhoweris ir Dulles tada jį pridengė, bet kai 1957 metais Bohlenas norėjo iš naujo paskirti į Maskvą, Eisenhoweris nebedrįso stoti prieš partijos opoziciją ir vėliau davė valstybės departamente vietą, kuri nereikalavo senato aprobavimo.

PRANCŪZIJOJE kurį laiką spėjo, kodėl Amerika į Paryžių atsiuntė sovietiniais klausimais specialistą. Bet dabar aišku, kad Bohlen, kaip gerai pažįstas Rusiją, pasistengs de Gaulliui parodyti Maskvos ir Washingtono derybų malonumą, kviesdamas de Gaulle su Adenaueriu pasilikti nuošaly...

Sakoma, kad Bohlen tikisi savo kolegos Vinogradovo (sovietų ambasadoriaus Paryžiuje) talkos de Gaulle tikinimui. Kennedy galvoja, kad tiems dviem ambasadoriams pasiseks.

Bohlen, prieš vykdamas į Paryžių, pasakęs, kad de Gaulle esąs antrasis Rooseveltas, turįs dar ir karinius gabumus...

Deja, nežinrnt tokių komplimentų, Bohleni pas de Gaulle bus sunkiau negu Baltuose Rūmuose. Jei norima de Gaulliui padaryti malonumą, niekad nereikia minėti Rooseveltto vardo, kuris jam sukelia nemalonius prisiminimus...

MASKVOJE du rusai, stebėję Vostoko III ir IV skridimus aplink žemę, ginčijasi:

- Kodėl Nikolajev ir Popovič neskrido ilgiau aplink žemę?

- Dėl to, kad juodu turėjo grįžti pasiimti mėsos kortelių!... (vg)

Aviation Week magazinas tvirtina, kad Vostok III ir Vostok IV buvo atsiekę fizinio susitikimo, tačiau kiti laikraščiai bazuojasi oficialiais pranešimais, kuriais tvirtinama, kad abu satelitai nebuvo priartėję arčiau 100 mylių.

DIRVA

Nr. 97

Rugpiūtis-August 22, 1962

Cleveland, Ohio

Naujas nelemtas precedentas

NEREIKĖJO IR 24 VALANDŲ, KAD CHRUSČIOVAS PASINAUDOTŲ NAUJOSIOS GVINĖJOS PRECEDENTU, KUR AMERIKIEČIAMS TARPININKAUJANT IR SPAUDŽIANT, TEISĖ TURĖJO NUSILEISTI JĖGAI. — CHRUSČIOVAS 'SUTIKTŲ' TAIP PAT GAUTI BERLYNĄ, KAIP SUKARNO PAPUASUS — JUNGTINIŲ TAUTŲ VARDU.

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

Nikita Chruščiovas pereitą šeštadienį, išbučiavęs savo kosmonautus, pareiškė, kad Berlyno problemą reikia greitai išspręsti. Apie tai jis jau seniai kalba. Nauja buvo tai, kad jis siūlė Vakarų Berlyną laikinai pavesti Jungtinių Tautų globai, tačiau tuo atveju Berlyne negalėsiančios likti vakariečių kariuomenės. Ir ne tik amerikiečių, prancūzų ar britų, bet ir kitų NATO narių, o juk prieš kiek laiko sovietai sakėsi, kad

Vakarų Berlyną galėsia saugoti šalia lenkų ir čekų, dar danų ir norvegų kareiviai. Dabar jie savo reikalavimus sugriežtino. Kodėl?

Dėl to, kad dieną prieš tai — pereitą penktadienį — įvyko nelemtas precedentas, kurį Nikita nori pakartoti Berlyne. Tą dieną JAV tarpininkaujant ir spaudžiant, Olandija perleido savo iki šiol valdomą Naujosios Gvinėjos salos vakarinę dalį Indonezijai. Tiesa, netiesioginiai, nes Indonezija neturi jokio teisinio ar šiaip kitokio logiško pagrindo į tą teritoriją, bet... per Jungtines Tautas. Pagal susitarimą nuo ateinančių metų sausio 1 d. virš tos buvusios olandų teritorijos plėvėsuos Indonezijos vėliava. Tą teritoriją iš pradžių perims JT kariuomenė. Greičiausiai Malajų daliniai, o nuo gegužės mėn. 1 d. valdymą perims Indonezija, kuri pasižadėjo ateityje atsižvelgti į tos teritorijos gyventojų — papuasų norą. Praktiškai niekas neabejoja, kad toji teritorija ir toliau liks Indonezijai.

Olandai iki šiol net ginklu priešinosi Indonezijos valdovo — 'prezidento' — Sukarno užmačiom užgrobti tą teritoriją, nes jų nuomone, kraštas priklauso papuasams, kurie, pasiekę kiek aukštesnio kultūros ir civilizacijos laipsnį, galėtų nepriklausomai tvarkytis. Patys olandai iš to krašto, kuris turi 160,618 kv. mylių plotą ir apie 750,000 gyventojų (jų tarpe tik apie 18,000 europiečių ir tiek pat azijatų, o likusieji 720,000 yra papuasai), ne tik neturi jokios naudos, bet dar per metus pridėda apie 25,000,000 dolerių administracijos ir švietimo išlaidų padengimui. Šalia maisto produktų, olandų Naujoji Gvinėja dar produkuoja kiek naftos (1961 m. 284,000 tonų), tokiu būdu visas kraštas nesudaro tokio objekto,

dėl kurio norėtųsi kovoti.

Indonezijos prezidentui Sukarno tas kraštas reikalingas tik orumo sumetimais. Nesugebėdamas pats susitvarkyti su vidaus ir ypač ūkinėmis problemomis, diktatorius Sukarno užsinerėjo papuasų, kad įgytų karvedžio aureolę. Nepaisydamas kalbų apie taiką ir Jungtinių Tautų, jis jau kuris laikas bandė karinėm priemonėm užkariauti tą teritoriją, kas tačiau jam nesisekė. Olandai turėtų ilgą laiką būtų galėję atremti jo puolimus, jei ne du didieji Sukarno sąjungininkai: Sovietų Sąjunga, davusi jam ginklų ir... Jungtinės Amerikos Valstybės. Ko sovietai siekia yra visai aišku, amerikiečiai tačiau atskubėjo į talką Sukarnui ne tam, kad padėtų sovietams, bet tam, kad sovietų pagalba nebūtų Sukarnui reikalinga. Užtat JAV šalia visokios rūšies spaudimo į Olandiją uždraudė keliauti olandų kareiviams lėktuvais per JAV teritoriją (per ją arčiau negu per Afriką ar Aziją). Dėl viso to olandai nusileido. Nedidelio masto karo veiksmai sustabdyti, tačiau teisė turėjo nusileisti jėgai. Įvyko dar vienas nemalonus precedentas, kurio pasėkų nereikėjo ilgai laukti. Chruščiovas juo pasinaudojo jau sekančią dieną.

(Nukelta į 2 psl.)

KANADA PRIPAŽINTA
LIETUVOS KONSULATĄ

Lietuvos Konsulas Kanadoje dr. J. Žmuidzinas gavo iš Kanados užsienių reikalų ministerio Green raštą, kuriame pranešama, kad Lietuvos konsulas įrašomas į svetimų valstybių atstovų Kanadoje sąrašą.

Tai yra oficialus užsienių reikalų ministerijos leidinys, kuriame įrašoma vyriausybės oficialiai pripažintos diplomatinės ir konsuliškos atstovybės.

Tuo būdu Kanados ministeris pirmininkas Diefenbaker tesėjo savo priešrinkimus pažadus, pareikšdamas pripažinti baltijos valstybių konsuliškas atstovybes teises.

STASYS LOZORAITIS, Lietuvos Diplomatos Šeŭas.

AIŠKIŲ DALYKŲ PAAIŠKINIMAS

S. LOZORAITIS

Praktiškai žmonės sako, kad paaiškinus aiškius dalykus jie darosi dar aiškesni. Eidamas tuo patyrimu, manau esant tikslinga išdėstyti čia kai kuriuos pasiūlymus mūsų politinei terminologijai tvarkyti.

Kaip žinoma, Sovietų Sąjunga deda daug pastangų ne tik Lietuvos okupacijos pripažinimui iš svetimų valstybių išgauti, bet taip pat tam, kad užsienio lietuvių visuomenė apsirastų su okupacijos faktu, kad jis būtų palaipsniui išdildytas iš mūsų sąmonės kaip smurtas ir priimtas kaip normalus padėtis. Vykdydami tą akciją, sovietai stengiasi pratinti užsienio lietuvių vartoti tam tikrus politinius pavadinimus, kuriuos sovietai vartoja okupuotoje Lietuvoje, ir vengti kitų pavadinimų, išryškinančių faktą. Iš to seka, kaip mes turime reaguoti į kalbamas sovietų pastangas.

Pirmiausiai, neleistini tokie pavadinimai kaip Lietuvos tarybinė socialistinė respublika, Lietuvos TSR, tarybinė ar sovietų Lietuva. Vieninteliai tikslūs terminai yra Lietuva arba, žiūrint aplinkybių, okupuotoji Lietuva. Pastarasis išsireikšimas ypač privalo būti vartojamas laikraščiuose, kuriuose pateikiamos žinios iš okupuotojo krašto. Taigi, tie skyriai turi būti vadinami — Žinios iš okupuotosios Lietuvos, o ne — žinios iš Lietuvos.

Toliau, tiek iš rašto, tiek iš kasdieninės kalbos turi būti pašalintas žodis — tarybinis, kiek jis liečia Sovietų Sąjungos ar jos okupacijos įstaigų Lietuvoje dalykus. Jo vieton reikia rašyti ir sakyti — sovietų ar sovietinis. Lygiu būdu atitinkamos įstaigos vadintinos ne tarybomis, bet sovietais, k. a., Maskvos miesto sovietas, Sovietų Sąjungos aukščiausias sovietas, gi minint tokias okupacijos įstaigas Lietuvoje reikia pridėti — vadinamasis — t. y., vadinamasis Vilniaus miesto sovietas, okupuotosios Lietuvos vad. aukščiausias sovietas, arba tie pavadinimai statyti į svetimženklius. Terminas — sovietas — vartojimo svarba yra tamė, kad, viena, jis

pabrėžia tokios įstaigos svetimumą, o antra, turi blogybinių reikšmę. Aiškius dalykus, toks išsireikšimas, kaip Lietuvos aukščiausia taryba, kurį, deja, esu matęs viename laikrašty, yra absoliučiai neleistinas. Taisyklunga bus pasakyti — okupuotosios Lietuvos vad. aukščiausias sovietas.

Tais pačiais sumetimais kolūkiai reikia vadinti kolchozais, o valstybiniai, tarybiniai ūkiai — sovchozais. Tačiau Lietuvos ūkininkai visados palieka ūkininkais ir tik tas garbingas vardas gali būti jiems taikomas, vistik kur jie bebūtų priversti dirbti, kolchozuose ar sovchozuose.

Sovietų valstybei pažymėti nedera sakyti Tarybų Sąjunga, bet Sovietų Sąjunga. Taip ji vadinama visame laisvajame pasaulyje, k. a., Soviet Union, Sowjetunion, Union Sovietique.

Tam tikras okupacijos įstaigas Lietuvoje sovietai vadina ministerių taryba ir ministerijomis, o jų valdininkus ministerių tarybos pirmininkais, vicepirmininkais ir ministrais. Mes privalome rašyti tuos sovietų valdininkų bei įstaigų pavadinimus svetimženkliuose ar pridėdami žodį — vadinamasis, k. a., "sveikatos ministeris" ar vad. ministerių taryba. Be to, tam tikrais atsitikimais galima iš viso išvengti jų pavadinimų, vieton jų vartojant bendrą terminą, — pav., sovietų okupacinės įstaigos.

Galop, tos vietovės Lietuvoje, kurių vardus sovietai yra pakeitė, vadintinos senais vardais.

Terminologija turi svarbų vaidmenį sovietų propagandoje, nes atitinkamų sąvokų vartojimas ilgainiui gali veikti į žmonių galvosena. Mano pasiūlymų mūsų politinei terminologijai tvarkyti tikslas yra tą propagandą neutralizuoti.

SOLIDARUMO DIENA

Pereitų metų rudenį Europos Tarybos Patariamiosios Asamblėjos Strasburge komisija nutarė pasiūlyti Asamblėjai įsteigti Europos solidarumo dieną, kuri būtų kasmet minima visuo-

(Nukelta į 2 psl.)

- Labas, aš esu tavo naujas draugas...

Žvilgsniai RAIMUNDAS MIEŽELIS

PASAULIS, KURIS NĖRA PASKENDĖS

Bronys Raila skaito paskaitą 1958 m. santariečių suvažiavime Tabor Farmoje liberalų vienybės tema.

Bronio Railos žurnalistine kūryba lietuvių spaudos dirvoje užima išskirtiną poziciją. Dažnas skaitytojas gali nesutikti su jo iškeltų ir nagrinėjamų temų išvadamis, gal kai kuriomis stilištinėmis priemonėmis, tačiau niekas negali užginčyti, kad Bronio Railos straipsniai visuomet yra aktualūs, parašyti dideliu gyvumu, dažnai papildyti satyriniu humoru. Nenuostabu, kad jo straipsniai visuomet laukiami ir skaitomi (nežiūrint ar pykstama ar džiaugiamasi).

Visai tad natūralu, kad Bronys Raila žengė žingsnį toliau ir išleido jau du nemažus toms savo kūrybos, surinkęs reikšmingiausius ir tikriausius laiko dimensiją išlaikysiančius straipsnius. Šiose keliose mintyse norių tik trumpai paminėti nepersieniausius išėjusį antrašį Bronio Railos rinkinį pavadinta "Iš Paskendusio Pasaulio" (pirmasis tomas "Tamsiausia prieš Aušrą" buvo išleistas 1960 m.).

Parinkti straipsniai šiame tome suskirstyti į keturis skyrius. Trijuose iš jų surinkta gan vientisa medžiaga viena pagrindine tema, o ketvirtasis susideda iš 22 "Akimirkinių kronikų", atrinktų iš plačios Bro-

nio Railos kūrybos 12 metų (nuo 1947 iki 1959) laikotarpio. Tai trumpos akimirkšninės nuotraukos, kuriose taip gyvai, lyg kino kronikoje, atsispindi daugelis mūsų pergyventų problemų.

Pirmasis skyrius pavadintas "Klumpakojis su diplomatais" apima 1951-1955 metais vykusią mūsų visuomenėje karštą ir, galime pavadinti, kovai kam priklauso mūsų valstybinio politinio vadovavimo primatas: Lietuvos Diplomatai ar VLIKui? Per tuos kelis metus ši kova lietuviškoje spaudoje jau buvo tapusi legendarine ypač Muenchauseno nuotykius pralėkiančiais žygiais iš VLIKo puses. Bronys Raila savo taiklia plunksna tuo metu susprogdino ne vieną "vyriausio politinio organo" paleistą balionelį. Šiame skyriuje kaip tik ir yra sudėti šia tema įdomiausi straipsniai.

Šiuo metu karo trimitai jau yra lyg aprimę, tačiau, kaip atrodo, nebuvo prieita nei prie vienos nei prie kitos pusės laimėjimo... Tiesiog norėtusi, kad pats Bronys Raila paanalizuotų, jau beveik galime sakyti iš laiko perspektyvos, vykusią kovą (jos teigiamybės ir neigiamybės, ką reikėjo kitaip daryti ir t.t.) ir davesių iki dabartinės padėties.

Trečiajame skyriuje "Teisybės deivė rašalo baloje" telpa Lietuvos kariuomenės vado gen. St. Raštikio parašytų atsiminimų kritika. Kritika įdomi, parašyta lietuvių žurnalistikoje negirdėtu sarkastiniu stiliumi, atidengianti vietomis antrašą medalio pusę kai kuriais gen. Raštikio iškeltais klausimais, vietomis gal ir persūdyta savo griežtumu. Tačiau tikrai verta visų perskaitymo.

Antrasis skyrius "Kudirka ir Liberalai", mano įsitikinimu, yra svarbiausias iš visų knygoje išspausdintų, gal daugiausia galįs turėti įtakos ateities (taigi ne vien praeitį nušviečias), bet, deja, turbūt nepopuliariausias (mat, vis neaiškūs paukščiai tie liberalai...). Skyriuje keliamos liberalų vienybės, kaip pozityvaus, idėjinai ir praktiniai darbingo vieneto, mintys turėtų mūsų visuomenėje nepaprastos reikšmės.

Trumpai apžvelgus, taip atrodo Bronio Railos antrasis straipsnių rinkinys. Vertas kiekvieno, bent kiek besidominančio, politinėmis ar kultūrinėmis problemomis dėmesio ir perskaitymo.

Geriausiais ką šiomis knygomis buvo norėta pasakyti, išreiškia pats autorius pirmojo tomo pratarmėje:

"Reikalas čia eina nei apie grynąjį mokslą, nei apie grynąjį meno veiklą, bet gal bus arčiausia prie tiesos tai pavadinus kiek miglotu terminu — "žurnalistine kūryba". Tai yra, — bent aš taip svajočiau, jog tai turėtų būti, — mūsų gyvenimo veidrodys. Ne viso, nes jis per sudėtingas ir per didelis, bet jo dalies, jo tam tikrų būdingų iškarpų, nuotaikų, minčių, idėjų ir išgyvenimo atspindys, kaip jis yra reiškėsis ir bėges per vieno atskiros, mėgusio nepriklausomai mąstyti žmogaus smegenis ir širdį. Ir su nedidelėmis išimtimis, jis apima tik laikotarpį nuo antrojo pasaulinio karo pabaigos ligi pastarųjų dienų. Klausimai ir rūpesčiai, kančios, svajojimai ir tikėjimai, veiksmai ir smarkios, kartais kandžios diskusijos, kurios dėl jų kildavo, čia sutelktos į vieną vietą — kaip dar daugiau išryškėja ir, kaip man atrodo, sudaro mūsų visų išgyvento laikotarpio savo rūšies politinį, visuomeninį, kultūrinį ir dvasinį dokumentą".

(Bronys Raila "Iš Paskendusio Pasaulio", 431 pusl., viršelis dail. Vlado Vaitekūno, išleido Srovė, 1962 m. Gaunama J. Karvelio knygyne, 3322 So. Halsted St., Chicago 8, Ill. ir Dirvoje. Kaina \$5.00).

SVEIKINAME JŪRŲ SKAUTIJĄ

Šiais metais gyviausioji Lietuvos Skautų Sąjungos šaka Jūrų Skautija švenčia savo 40-ties metų veiklos sukaktį. Jūrų Skautija nuo pat pirmųjų įsikūrimo dienų savo keldrožiu laikė šūkį "Lietuva — Jūros Valsitybė". Jūros meilė, pažinimas ir jos panaudojimas Lietuvos ekonominiame stiprinimui bei vardo iškėlimui — tai idėjos, kurios nuolat buvo Jūrų Skautijos keliamos ne tik savo narių tarpe, bet ir visoje Lietuvos visuomenėje. Turime pripažinti, jog šios idėjos rado gyvą pritarimą Lietuvos jaunime, kuris su dideliu entuziasmu jungėsi į jūrų skautų eiles. Skautybės principai ir praktiška jūrininkystė sudarė sintezę, kurios dėka galima tvirtai auklėti jaunuosius Jūrų Skautijos narius.

Lietuvos Jūrų Skautijos 40-ties metų sėkmingos veiklos sukačiai atžymėti

Rako ūkyje prie Custer, Mich. nuo rugpiūčio 11 d. iki rugsėjo 1 d. vyksta Jubiliejinė Stovykla. Stovykloje yra suvažiuavę jūrų skautai iš Los Angeles, Bostono, Kanados, Clevelando, Chicagos, Hartfordo, Detroito.

Rugpiūčio 26 d. stovykloje įvyksta 40-ties metų sukakties jubiliejinis minėjimas su specialia programa. Visi Jūrų Skautijos bičiuliai, turėję susidaryti progą nuvykti į šį minėjimą ir pagyventi nors kelias valandas tarp jaunų žmonių, kurie savo tikslu yra užsibrėžę Lietuvos, kaip jūrų valstybės atstatymą.

Gero Vėjo Lietuvos Jūrų Skautijai!

DĖTI — NEDĖTI?

Redaktorius, gavęs kiek kontroversiškesnį straipsnį iš bendradarbio, tuojau yra pastatomas prieš klausimą **dėti — nedėti.**

Straipsnio nedėsi — bendradarbis jausis nuskriaustas, nes idėja, kuri jam atrodė svarbi ir iškeltina nebeįvyksta dienos šviesos tame laikraštyje, kuriame jis ją norėjo matyti.

Idėsi — atsiranda tuojau keli skaitytojai su protestais: kaip galima dėti tokį dalyką, juk mes esame prieš, atsiprašyk, arba daugiau nebeskaitysim Tavo laikraščio...

Taigi dilema. Būtų gerai jei šią dilemą pasvarstytų daugiau skaitytojų bei bendradarbių ir savo nuomones pareikštų Dirvoj laišku skyriuje arba parašydami straipsnelius.

Problemos esmė yra sekti: ar laikraštis turi dėti tik tokius straipsnius ir pasisakymus, kurie sutinka su visų skaitytojų (ir net neskaitytojų...) nuomone ir nesukelia jokios kontroversijos (kaip amerikiečiai mėgsta sakyti; straipsniai už motinystę, vėliavą ir meilę), ar laikraščio pareiga yra drąsiai ir atvirai pavaižduoti visą įvairiaspalvį lietuvišką gyvenimą, nebijant, kad bus ir kitokių pasisakymų?

Mano įsitikinimu tik toks laikraštis, kuris aprėpia visą skirtingų siekimų ir galvavimo lietuvių gyvenimą yra vertas leidimo ir skaitytojų paramos. Minties įvairumas ir nuomonių skirtumas daro laikraštį gyvą, įdomu ir, kas svarbiausia,

padeda skaitytojams susikristalizuoti galutiną nuomonę šiuo ar tuo klausimu.

Dirvai, kaip vidurio srovės laikraščiu, toks kelias ir turi būti artimiausias. Nes vidurio srovė yra laisviausia nuo kraštutinio dogmatiniškumo. Vidurio keliu einantieji yra priversti galvoti, nes jie turi pripažinti, kad nėra magiškųjų lazdelių, kurioms pamojus išsprendžia visos bendruomeninės problemos. Išskylančios problemos turi būti išsamiai išnagrinėjamos ir tik tada daromi sprendimai.

O geriausias forumas visoms pristatyti ir yra laikraštis.

Naujas nelemtas precedentas...

(Atkelta iš 1 psl.)

Kas bus toliau? Paliekant Berlyno reikalą sekančiam numeriui, sustokime prie būklės Azijoje ir Afrikoje. Sukarno laimėjimas be abeja padarė kitus avantiūristus, kurių ten netrūksta pažvejoti drumstame vandenyje. Apetitas auga bevalgant ir Sukarno greitai pradės dairytis į kitą Naujosios Gvinėjos pusę, kurią prieš I did. karą buvo užvaldę vokiečiai, o po karo australai. Jei vakarinė salos dalis gali priklausyti Sukarnui, kodėl jis turi nenorėti rytinės?

Dabar jau ir daugelis amerikiečių įžiūri, kad JAV spaudimas į Europos valstybes atsakyti kol kas pagimdė daug nepriklausomų valstybių, kurios beveik visos valdomos žiauriausios diktatūros pagrindais ir kurių visų padėtis yra daugiau ar mažiau chaotiška. Maža to, pačios JAV per JT organizaciją užsidėjo sunkią našą tiems kraštams padėti. Kiek šimtų milijonų dolerių amerikiečių mokėtojams jau yra

DIRVA

— THE FIELD —
Established in 1915
6907 Superior Avenue
Cleveland 3, Ohio
HEnderson 1-6344

Lithuanian Newspaper • Issued in Cleveland every Mon., Wed., and Fri. except in case of Holidays • Published by American Lithuanian Press Radio Ass'n VILTIS, Inc. (Non-profit) • Editor-in-chief: Jonas Čiuberkis • Subscription per year: \$10.00. Single copy 10 cents • Second Class Postage Paid at Cleveland, Ohio.

Prenumerata metams: \$10.00. Laikraštis išleina tris kartus savaitėje: pirmadieniais, trečiadieniais ir penktadieniais, išskyrus šventes.

Redaguoja: Jonas Čiuberkis, Vytautas Gedgaudas ir Jonas P. Palukaitis.

Redakcinę kolegiją sudaro: P. Bastys, E. Čekienė, A. Laikūnas, R. Mieželis, V. Rastenis ir St. Santvaras.

kaštavęs nelaimingas Konogo? Dabar ko gero reikės padėti ne tik kokiam tai Adulai nugalėti Tschombę, bet dar ir Sukarnui pavergti papuasus? Ir visa tai taučių apsisprendimo principo vardan! Dabar Amerikoje rašoma, kad europiečiai padarę daug klaidų ir nusikaltimų savo kolonijose, tačiau didžiausias nusikaltimas buvo tuos kraštus per greitai apleisti. Bet tą nusikaltimą padaryti visą laiką gundė ne kas kitas kaip Washingtonas. Šiandien belieka tik toks nusiramimas, kad ir sovietai tuose kraštuose nekažin ką gali pasiekti. Būklė ten esanti tokia chaotiška, kultūros bei civilizacijos lygis toks žemas, kad ten nieko negalima padaryti ir su marksizmu-leninizmu. Jie patys milijonų dolerių amerikiečių mokėtojams jau yra

GERIAUSIAI PAILSET PER ATOSTOGAS

Vienoje iš gražiausių lietuviškų vasarviečių CAPE COD, Mass.

Dr. E. ir M. JANSONŲ VILOJE

AUDRONĖ

Rami vieta, gražus pušų parkas visai arti pliažas (vos 5 min. peščiom).

Duodamas geras lietuviškas maistas ir malonus patarnavimas.

RUGPIŪČIO MĖN. DAR YRA LAISVŲ KAMBARŲ.

Kreiptis Audronė — Jansonas, 87 East Bay Rd., Osterville, Cape Cod, Mass. Tel. GA 8-8425.

Lietuviai jūrų skautai buriuoja Amerikos ežeruose...

VIEŠĖDAMI CHICAGOJE APLANKYKITE

MIDWEST MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĖ

PARAMA

2515 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-1731

Savininkai: J. Janušaitis ir J. Mažeika

ČIA GERIMUS PIRKSITE TIKRAI PIGIAI! TIK KELETAS PAVYZDŽIŲ

German Brandy	5th \$4.79	Chianti Import. Wine	Qu. \$0.98
Kron-Branvin Aquavit.	5th \$3.98	Bordeaux French Wine	5th \$0.98
Dujardin German Brandy	5th \$5.29	Zeller Schwarze Katz	5th \$1.29
Old American Whiskey Full	Qu. \$3.98	Ambassador Vermouth	5th \$0.98

SOLIDARUMO...

(Atkelta iš 1 psl.)

se laisvuose Europos kraštuose Europos suvienijimo idėjai ugdyti. Deja, nutarime nebuvo paminėta apie solidarumą su sovietų pavergtais Europos kraštais. Lietuvos Diplomatijos šefui S. Lozoraitiui atkreipus komisijos dėmesį į šį didelį trūkumą, komisija papildė savo pirmąjį nutarimą posmu, liečiančiu pavergtuosius kraštus. Komisijos nutarimas turi būti pateiktas Europos Tarybos ministerių komitetui, kuris nusistatys solidarumo dienos datą.

PATAISYS ŽEMĖLAPI

Vokietijoje ir užsieny buvo platinama Vokietijoje išleista brošiūra su žemėlapiu, kuriame Lietuvos teritorija buvo pažymėta kaip Sov. Sąjungos dalis. Min. S. Lozoraitis kreipėsi dėl to į Vokietijos įstaigas, nurodymas, kad, kaip žinoma, Lietuva nėra Sov. Sąjungos dalis, bet tėra sovietų neįteisėta laikoma karinė okupacijoje, ir prašydama atitaisyti klaidingą pažymėjimą. Kalbamos Vokietijos įstaigos priėmė dėmesį šią argumentaciją ir pažadėjo, kad naujose laidose žemėlapis bus atitinkamai pataisytas.

NAUJOMS JĖGOMS BRĖŠTANT

Dinamikos... Nebūk surūgęs!
Nesnauski dirbtinuos rūkuos!
Nejudintas žemes attraukia žliūgės,
Kilni ramybė tik kapuos.

(Faustas Kirša)

Ne mažas skaičius mūsų jaunimo šią vasarą baigė stovyklauti. Kiti dar ruošiasi. Ruošiasi pramogai, ruošiasi naujoms pažintims užmegzti, senoms atgaivinti. Visa tai žmoniška. Visa tai turi ir visuomeniškumo bruožų. Visa tai turi elementų, kuriuos sudėjus mes įpratę vadinti — visuomenine veikla.

Gali tai atrodyti net pastangomis kovoje už lietuvišės išlaikymą...

Kaip mes tai nevadintume — iš šono žiūrinčiam čia nėra jokios sensacijos. Daugeliui gal net atrodo, kad ir vedamasis ne vietoje. Jaunimo organizacijų turime. Akademikų skaičius nėra toks mažas. Jis veikia. Yra studentų sąjunga. Yra anglų kalboje leidžiamas žurnalas — vadinamas Lituanus. Jis leidžiamas, — studentams užsispyrus svetimtaučius supažindinti su Lietuvos problemomis. Studentai rengia ar bent rengdavo stovyklas rytų, vakarų, ir kažin kokiose dar tai apygardose...

Taigi — vasara — stovyklų ir atostogų laikas.

* * *

Nieko ypatingo. Bent šiuo metu ne. Tik savo laiku buvo šiek tiek jaudintasi, kad korporacijų atgaivinimas senųjų studentų organizacijų pagrindais įneša skaldymosi, kad tai senų pilačių statymas, kad ideologija ir ja paremtos organizacijos nebereikalingos... Kas čia su skaičiuos visus priekaištus?

O vis tik, jei šiandien pažiūrėsime dar likusio objektavimo sąžinė ir veikliųjų mūsų akademinį organizacijų eiles, pamatysime, kad gyvos ir gyvuoti pasiryžusios lieka kaip tik tos mūsų akademinės organizacijos, kurios nenuėjo nežinomais ir dar neišbandytais keliais, bet pasirinko kelią, grįstą tvirtesniais pagrindais, grįstą išbandytais veiklos metodais, grįstą tvirta ir nesugriauinama idėja. Paveldėta, o ne naujiems bandymams sukurta.

Kas nežino, kad gyvosios dvasios akademikas linkęs ieškoti naujų kelių, savaimingų veiklos ir pasireiškimo bruožų. Tųjų apraiškų nestigs ir ateityje. Bet, apart individualiai iškilusių intelektualų, užsispyrusių likti savo sukurto principų ribose, tie savaimingos veiklos bruožai, aiškiai matome; yra nustoję savo buvusios dinamikos. Gaila, bet taip yra.

* * *

Veikti liko organizacijoms su gyvuojančiu užnagariu. Gyvu organizacine patirtimi, gyvu ir ateities reikalavimų perspektyvai pajusti ir jai prisitaikyti. Šią organizacinę veiklos motyvą yra gerai supratę ir neo-lithunai.

Jų veikla bazuojasi jaunųjų akademikų dinamiskąją dvasia, lydimą tradicine patirtimi, kuria galima pasitikėti, kuria galima naudotis ateitį kuriant. Ir kam gi mūsų mielas Faustas Kirša būtų sakęs, kad "nesnauski dirbtinuos rūkuos"? Juk tiek mūsų karta, tiek mūsų atžyguojančioji karta dar neprivalo keisti nei idealų, nei tikslų, dėl kurių lietuviai tauta visomis išgalėmis kovoja už savo tautinę egzistenciją.

Gali būti skirtinga mūsų gyvenimo aplinka. Ne be to, kad visa tai veikia ir į organizacinę struktūrą, ir metodus. Tai išorė ir rūbas. Tegul keisis jis. Bet nesikeitęs lieka dinamizmas, nesikeitęs ryžtas ir pasišventimas.

Kartais tai vadinama tik gražiais žodžiais. Kartais tai galima išaiškinti siaura tendencija.

Bet arti 100 jaunųjų mūsų akademikų vyksta tolimon stovyklon. Kitas 100 — tai juos išlydintieji tėvai. Kažin, ar mūsų sąlygose tai tik žodžiai ir bravūra? Tegul stovyklaujančių tėvai nuspręs, ar jaunųjų entuziazmas ir pasišventimas nugalės momentą avantiūra vadinamą.

Stovyklauti ir naujų jėgų pasisemti besiruošiantiems neo-lithuanams linkme broliško solidarumo dvasioje dar žingsniu priartėti prie sprendimų, kurie neš palaimą ir džiaugsmą ne tik mūsų išeivijai, bet ir nelaisvėje dūstant čiai mūsų tautai. Esate tiesiame kelyje, o iš jo išsukis tik silpnavaliai.

(j. č.)

ATSIRIBOTI NUO SOVIETIŠKOS SPAUDOS LAIKYSENOS

Šio mėnesio 9 dieną Draugas paskelbė straipsnį, kuriame greta mano pavardės buvo pareigų pavadinimas buvo padėtas kabutėse, būtent, šitaip — "diplomatiškos šefas".

Man pačiam dėl tų Draugo kabučių nebūtų nei šilta, nei šalta, jei jos neturėtų platesnės reikšmės, ir štai kuriuo atžvilgiu: diplomatiškos šefo pavadinimą kabutėse rašo taip pat Tėvynės Balsas ir kiti sovietų okupacinės valdžios Lietuvoje laikraščiai.

Mano įsitikinimu net jeigu Draugo redakcija dėl tų pareigų, kurias man padėdė paskutinė nepriklausomos Lietuvos Vyriausybė,

yra tos pačios nuomonės kaip sovietai, ji neprivalėtų tokio savo nuomonės sutapimo su sovietiška rodyti viešai ir turėtų atsiskirti nuo kabučių vartojimo.

Man atrodo, jog šiais laikais, kai sovietai stengiasi įskiepyti užsienio lietuvių visuomenėje koegezistencijos mikrobą, mano siūlomas Draugo Redakcijai atsiribojimas nuo sovietiškos spaudos laikysenos mano pareigų klausimu būtų naudingas Lietuvos reikalams ir nekenksmingas Draugo ideologijai ar politikai.

Stasys Lozoraitis
Roma, Italija

PASISAUGOKIT!

Rugp. 17 d. Dirvoj įdėję idilišką Zarasų nuotrauką, po kuria parašė, kad ji daryta 1960 metais. Paveikslukas gražus, bet, ko gera, galit turėti dėl jo bėdos. Dabar, kai atsirado tokių uolių patriotų antikomunistų, kad net ir Dirvą ėmė įtarinėti, ar tik nebus ji komunistų propagandos apšėta, ims ir įrodys, kad ši nuotrauka kaip tik yra naujas dokumentas tokiam įtarimui patvirtinti... Negali būti? O kodėl gi ne!

1) Iš Zarasų tebekyšo balti bažnyčios bokštai. Reiškia, no-

Kai Mikita rugius sėjo... (Iš lietuvių šventės Kennebunkporte).

Beatričės Kerbelienės nuotrauka

Žolyno ir kiaulės laimė

Laikas gi suprasti, kad nors caras paliktų muzikas — bus mūsų priešas, o ne draugas, nežiūrint į tai, kad jis yra muzikų veislės.

Povilas Višinskis

Reikšdama Amerikos lietuvių valią ir jų vardu kalbėdama, Amerikos Lietuvių Taryba neseniai įvykusiam metiniame suvažiavime pareiškė viešą protestą prieš Lietuvai jėga primestą tebesitęsiančią sovietų okupaciją.

O vis dėlto idomu, kas iš Chicago suvažiavusių 34 ALTOs narių ta proga atidžiai paskaitė ir pasipiktino sovietinio poeto ir leninino laureato Eduardo Mieželaičio laišku jo draugams Mizarams, paskelbtu bolševikinėje Laisvėje, 1962. VII. 20 d. numeryje?

Gyvenimas nestovi vietoje...

Sovietinio poeto laiškas ilgas, sentimentalus ir saldus, kaip marmeladas. Su visais laimės linkėjimais ir karštais bučiais Mizarams ir kitiems panašiams "pažangiesiems" Amerikos lietuviams.

Apie okupaciją ir svetimųjų šeiminkavimą Lietuvoj tame laiške nėra žodžio. Priešingai! Pagal Mieželaitį išeina, kad sovietinių pančių sukaustyta, maskoliško čebato mindžiojama, komunistinės propagandos triuškinama Lietuva niekada nebuvo tokia laisva, laiminga ir kūrybinga, kaip dabar, Maskvos bolševikų valdoma.

"Lietuva gyvena, Lietuva dirba, stato, kuria. Lietuva dainuoja apie save dainas. Lietuva nestovi vietoje — Lietuva auga, gražėja, kyla. Auga nauja — graži, darbšti, puiki, kūrybinga, lyriškai daininga ir

rit parodyti, kad okupantai bažnyčių Lietuvoj negriaua!

2) Dešinėj stūkso bene trijų aukštų didelis pastatas. Reiškia norit parodyti, kad vyksta didžiulė socialistinė statyba!

3) Ežeras ramus, medžiai lapoti, pakrantėj laiveliai, net ir maudyklas pastatai tebėra. Reiškia, norit parodyti, kad "viskas po senovei", nieko baisaus neatsitiko!

4) O ta moteris su laikraščiu ar knyga rankose, besigėrinanti gamta — tai tikriausiai norit parodyti, kad žmonės ramiai, maloniai gyvena!

5) Pagaliau, rodote Lietuvos kampelio vaizdą 1960-ais metais, o kur gi okupantas? Nutylite, slepiate? Sakysit, kad negi buvo galima tokioj nuotraukoje, ir dar per okupantų paštą atsiųstoj, kaip nors parodyti tą okupantą. Bet kaip tada atsakysit į klausimą — o kam dedat tokias nuotraukas, kuriose negalit okupanto parodyti?

Dėl manęs tai, žinoma, dėkit, bet saugokitės, kad vėl kas jūsų už tai "nepakaustytų"...

Pusiaurazasiškis

STASYS ŽYMANČAS

meniška Lietuva... Kyla visa mūsų lietuviškoji kultūra. Kiekvienai metal atneša mums ką nors naujo, džiugaus...

Tik negausūs "užsispyrėliai, nubukėliai", anot bolševikinės Vilnės, dar "balta bando įkalbėt esant juoda ir atpenė". Nes, anot Dr. A. Margerio, jų "akys užmerktos, ausys užkimos, širdys užrakintos, protas visiškai aptemdytas".

Gyvenimas juk nestovi vietoje... Lietuva jau seniai "laisva". Sovietų Sąjungos didvyriškų karių išvadota nuo visokių "laisvių ir nepriklausomybių..."

Ivanas Nazarovas "tikrasis Lietuvos sūnus"

Remdamasi tiesioginiais šaltiniais (Lietuvos Pionierius, Nr. 15), Vilnis 1962. IV. 20 d. paskelbtame, lyriškai surašytame pranešime "I svečias atvyko didvyris", pliauzaroja "pažangiesiems" Amerikos lietuviams apie tai, kaip bolševikinėje "laisvėje" auganti, gražėjanti, kylanti ir dainas apie save dainuojanti Lietuva myli, džiaugiasi ir sveikina savo išvaduotus, sovietinius didvyrius.

"Žinia, kad į Lietuvą atvažiuoja Ivanas Nazarovas, sujaudino visus. O labiausiai degė nekantrumu Vilniaus 27 vidurinės mokyklos pionieriai, nes didvyris prižadėjo juos pirmuosius aplankyti.

Ir štai lauktoji minutė. Pasirodė Ivanas Nazarovas. Atlape — Tarybų Sąjungos Didvyrio žvaigždė. Visi ploja. Dūžia kinokameros. Sprogsi foto aparatai. Svečias pasakoja apie didvyriškų kovų dienas, apie taikaus darbo pergalės plešininę žemę, kur Ivanas šiuo metu dirba traktorininku.

Jau dinantis susitikimas įvyko Žagarėje. Juk buvo manoma, kad čia Ivanas

Nazarovas žuvo. Pilkame akmenyje iškaltas didvyrio vardas.

Ir Telšiuose, ir Biržuose, ir Joniškėje — visur Ivanas Nazarovas laukiamas svečias. Kaip tikrą sūnų Lietuva sutiko didvyrį, kuris nepagalėjo nieko, kad jūs, vaikai, ramiai galėtumėte rašyti diktantus, skaityti eilėraščius, piešti balandžius...

Ar bereikia didesnio, ciniškesnio ir įžulesnio pasityčiojimo iš lietuvių tautos, negu šis "poetiškas" aprašymas apie "džiaugsmingą" sutikimą "tikro Lietuvos sūnaus" Ivano Nazarovo, bolševikinio didvyrio, padėjusio išplėsti Lietuvos laisvę?

"Mongolai buvo geresni", rašė neseniai Lietuvos nepriklausomybės akto signataras Steponas Kairys apie Maskvos bolševizmą. Nes mongolai nugalėtojai buvo žiaurūs, bet savo aukų nepildė ir iš jų taip nesityčiojo.

Kai naciai norėdavo pasityti iš jų kalinamų kacetininkų ir juos suniekti kaip žmones, jie liepdavo aplink kartuves džiaugsmingai šokti ir savo korikams budeliams dėkingumo himnus giedoti. Tai buvo viena rafinučiausių nacių prasimanyta kalinių kankinimo priemonių, kurią bolševikai šiandien taiko visai Lietuvai.

Tik komunistas gali tapti žmogumi

Lenininis laureatas ir sovietinis poetas Eduardas Mieželaitis pats savimi negali atsigerėti, kaip jis myli žmogų... pagal kompartijos nustatytą naują liniją. O būti žmogumi sovietinėje santvarkoje nėra taip lengva, aiškina pats laureatas. "Reikia labai daug dirbti, savo darbą priartinti komunizmo amžiu. Ir tik tada galima tapti žmogumi..." (Vilnis, 1962. VII. 21 d.).

(Nukelta į 6 psl.)

Spaudoje
pasidairius

ŽURNALISTŲ SĄJUNGA

Taigi, Kur ji?

— "per pirmąjį Kultūros Kongresą 1956 m. buvo įsteigusi JAV Lietuvių Žurnalistų Sąjunga, bet, vos išgyvenus vieną kadenciją, mirė tai kadencijai pasibaigus ir naujos valdybos neišrinkus", pasakoja V. Zalatorius Drauge (rugpiūčio 14 d.).

Tat jis ir siūlo artėjančio Kultūros Kongreso proga žurnalistų sekcijai atkurti centrinę žurnalistų sąjungą.

— "Centrinei sąjungai reikėtų priimti mūsų spaudos etikos kodą, žiūrėti, kad toks kodas būtų vykdomas, bendradarbiaujant su savo nariais ir laikraščiais bei radijo programomis.

Svarbiausias betgi sąjungos tikslas būtų, raginti atskirų skyrių steigimą ir koordinuoti tokių skyrių veiklą. Per skyrius įvairių laikraščių bendradarbiai suartėtų vieni su kitais ir tokiu būdu prisidėtų prie lietuviškos vienybės. Žurnalistinė veikla pagyvėtų, nes būtų informuojama apie veikliausių skyrių darbuotę ir raginama neatsilikti.

Visiems būtų naudos

O r g a nizuoti žurnalistai galėtų rengti lietuviškas spaudos konferencijas, produktiviau pasiskirstyti veiklos sritimis ir remti višiemis bendrus projektus. Pagaliau jie galėtų daug prisidėti prie mūsų spaudos ir radijo lygio pakėlimo, sueidami į ryšį su redaktorais ir programų vedėjais ir perduodami pastarųjų pageidavimus savo nariams, informuodami redaktorius ir vedėjus apie žurnalistų norus.

Žodžiu, žurnalistiniam sambūriui prasmės labai daug. Belieka tik paraginti visus spaudos ir radijo bendradarbius, kad jie kuo gausiau kongrese dalyvautų ir iš anksto jam pasiryžtų. Lapkričio 24 d., šeštadienį, Chicago skyrius ruošia priėmimą. Norintieji dar prieš kongresą pasitarti bendrais žurnalistų reikalais su Chicago skyriumi, rašykite — 3221 W. 61st St., Chicago 29, III" —

Dar kartą bandyti — neblogas sumanymas. Pati idėja ir tikslai — gražūs ir būtinai. Bet kaip gyvenimas parodė, gražiais norais kelias į pragarą išgrįstas. Bet... kodėl nepabandyti dar kartą. Kam jau kam — ligšiolinei mūsų spaudos etikai tai jau tikrai nepakenks.

MOKAME

4 ¹/₂ %

metinį dividendą už
visas taupymo sąs-
kaitas.

MUTUAL FEDERAL BENDROVĖS REKORDAS...

- Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- Nuo 1905 metų pergyvenom karus, ekonomines depresijas, panikas ir krizes, tačiau visiems savo taupytojams išmokėjom kiekvieną sutaupytą dolerį.
- Jūsų pinigus galima perkelti iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.
- Pinigų taupymui nereikia važinėti, juos galite atsiųsti paštu, nes mes apmokame visas pašto persiuntimo išlaidas.

MUTUAL FEDERAL SAVINGS and Loan Association

Chartered and Supervised by the United States Government
2202 W. CERMAK ROAD • CHICAGO 8, ILLINOIS
Phone: Virginia 7-7747 John J. Kazanavskas, Pres.

JAUNIMO PARENGIMAS LIETUVIŠKAM DARBUI (4)

A. MAŽELIS

O didžioji Adelaidės Lietuvių akademinio jaunimo dalis visiškai pateisina tėvų pastangas įpūti lietuviškos gyvybės dvasią. Jie yra tikrasis ir, galbūt, vienintelis atpildas idealistams mokytojams, nepažinojusiems savaitgalių poilsio, ir tikrasis įrodymas, kad lietuvišką skiepą nuo nutautėjimo raupų yra veiksmingi.

Bet liaukimės gražybiliavę ir leiskime patiems studentams apie save pasisakyti. Štai eilinis pakvietimas, kuriuo Australijos Lietuvių Studentų Sąjungos Adelaidės Skyrius "kviečia visus kolegas dalyvauti diskusijų vakare. Tema: Pareiga imigrantams išlaikyti tautiškumą svetimam krašte. Klausimas labai aktualus, ir pažiūrėti visi turime - nors jaunimo pažintros dažnai skiriasi nuo "senimo". Kodėl tos pažintros skiriasi - ar jaunimas iš užsispyrimo prieštarauja, ar jis nesupranta padėties, pagaliau, gal ta pareiga nėra taip jau reali ir yra perdėta?"

Australijos lietuvių laikraštyje MŪSŲ PASTOGĖ (1961.XII.5 Nr. 48 (658)) skaitėme adelaidišką studentės pasisakymą nutautėjimo klausimu (straipsnį perspausdiname visą ištisai):

"Per paskutinius kelerius me-

tus Amerikos ir Australijos lietuvių spaudoje vis dažniau pasirodo straipsnių apie nutautėjimą. Čia išreiškiamas susirūpinimas jau įvykusių faktų, gvildenamos nutautėjimo priežastys, siūlomi

patarimai ir net kartais didžiųjų, kad štai šioje ar anoje grupėje ar organizacijoje, ypač jaunimo tarpe, nutautėjimo žymių visai nėra.

Nutautėjimo klausimas yra mums visiems aktualus. Jį jau diskutuoja, jį siejoja lietuviai vos krūvos suėję.

Grupė Adelaidės studentų, su-

VIRŠUJE: IŠ Adelaidės savaitgalio mokyklos mokinių išaugusi Jaunimo Tautinių Šokių grupė.

dominti nutautėjimo tema, ėmėsi iniciatyvos patyrinėti ją Adelaidės lietuvių tarpe.

Visiems žinoma, kad nutautėjusių skaičius gana greitai kyla. Čia ir parūpo sužinoti, kurie iš mūsų pirmieji išsižada lietuvi-

"Užburtos karalystės" pastatymas A. L. Savaitgalio mokykloje. Režisavo J. Neverauskas.

Tautinių raštų audimo pamoka, vadovaujant mokytojai Jurgeliūnienei.

bės. Buvo prarastas 'kvizinio' pobūdžio apklausinėjimas suaugusių lietuvių tarpe.

Buvo stengiamasi nustatyti kas greičiau nutautėja - aukšto ar žemesnio išsilavinimo žmonės ir, statant klausimus, nutautėjimo prasmė buvo paimta kaip "sąmoningas svetimų tautinių ypatybių pasisavinimas, vedąs į galutinę savosios tautybės praradimą kitos tautybės naudai". (Žiūr. Lietuvių Enciklopediją). Pats nutautėjimas buvo matuojamas atskiro asmens lietuvių atiduodamą darbą, pagal to žmogaus išgales.

Baigus apklausinėjimus, išryškėjo kad:

jau buvo pripratusios prie ryškios šviesos, ir pro abiejų lempų spindulius jis jau galėjo įžiūrėti pavidalus dviejų vyrų, kurie nejudėdami ten sėdėjo, savo ginklų vamzdžius ir lempų šviesą nukreipę į savo kalinius: tas budrumas savo intensyvumu, savo pastovia koncentracija siekė antžmogiškumo ribas, ir Reinoldas pradėjo nujauti, kaip Jansciui ir jo draugui yra pasisekę taip ilgai išlikti gyviems. Laikas nuo laiko Reinoldo žvilgsnis grįždavo prie vyrų, kurie priešais jį gulėjo ant grindų, ir jis matė jų veiduose suprantamo siaubo išraišką, matė jų rankų drebinimą, nes jiems skaudėjo pečių raumenis nuo ilgos įtamos, rankas laikant viršų galvos; tik Hidas atrodė visiškai nepalietas įvykių, jo veidas buvo be išraiškos.

Vienas iš prie durų sėdinčių vyrų nukreipė savo lempos spindulį į rankos riešą — greičiausiai žvilgtelėjo į laikrodį, nors Reinoldui iš tokio atstumo buvo sunku tai pamatyti — ir po to pradėjo kalbėti giliu, šurkščiu balsu, kuris neatpažįstamai skverbėsi lyg pro kelis kartus sulenką nosinę.

— Batus nuslauti visiems vyrams, tačiau tai vykdyti tik vienam po kito. Juos sudėti ant dešiniojo suolo.

Akimirką atrodė, kad pulkininkas Hidas noris prieštintis, o drąsos tam šis vyras turėjo neabejotinai; tačiau pistoletas, kurį Reinoldas spustelėjo į jo šonkaulius, per daug aiškiai išryškino bet kokio pasipriešinimo beprasmiškumą. Net Kokas, kuris dabar jau buvo spėjęs tiek atsipeikėti, kad galėjo pasiremti ant alkūnių ir patį pasigelbėti, savo batus nusimovė per trisdešimtį sekundžių.

— Puiku, — pasigirdo sausas balsas iš užpakalio. — Dabar dar milines, mano ponai, ir tada bus viskas. — Kalbėtojas padarė trumpą pauzą ir vėl prabilo: — Labai ačiū. O dabar prašau labai atidžiai klausytis. Mes šią akimirką važiujame labai nuošaliu keliu ir netrukus sustosime prie mažos trobelės. Artimiausias namas yra daugiau, kaip už penkių kilometrų — ir aš jums nepasakysiu, kuria kryptimi. Jeigu jūs bandytumėte jį šią naktį surasti

1) Pirmieji nutautėja "diplo-
muoti beraščiai", t. y. aukštuo-
sius mokslus ėję, bet silpno pro-
tavimo asmenys;

2) Lengvai nutautėja tie, kurie
arba jau yra, arba stengiasi ma-
teriališkai kuo geriau įsikurti. O
tokių daugiau pasitaiko prasilavi-
nusiųjų tarpe;

3) Gilios inteligencijos žmogus
nenutautėja niekada;

4) Žemo išsilavinimo žmonės
sunkiai pasiduoda nutautėjimui.

Nutautėjimas jaunimo tarpe at-
rodo šitaip:

1) Akademinių mokslų einantieji
atspausdinti nutautėjimui už gim-
naziją vos baigusius ar nebaigus-
sius;

2) Greičiausiai nutautėja vidu-
rinė grupė - jaunuoliai, kurie
nutraukia mokslą sulaukę 15 me-
tų amžiaus ar palieka mokslą su
trim klasėmis (Intermediate).

Suprantama, kad šios išvados
nėra visai tikslios, nes apklau-
sinėjimas nebuvo prarastas dide-
liu mastu. Apklausinėtųjų skai-
čius turėjo būti daug didesnis,
apimam įvairiausių sluoksnių lie-
tuvius. Taip pat jaunimo nuomo-
nių nebuvo atskleista.

Nežiūrint šių trūkumų, surink-
tos žinios, jei ir kiek liūdnos,
yra labai įdomios. Jos ypač nus-

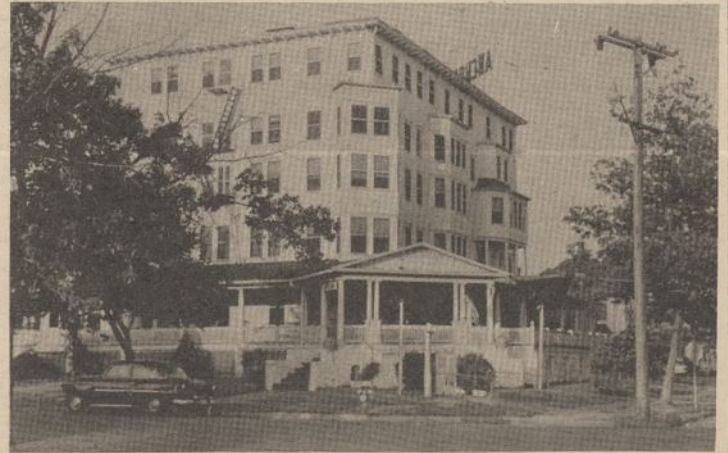
tebino pačius nuomonių rinkėjus.
Rezultatai šitokio pobūdžio ap-
klausinėjimo, prarasto didesniu
mastu, būtų ne tik įdomūs, bet
ir naudingi senimui bei jaunimui.
Dėl to šis mėginimas ir tampa
Adelaidės studentų užsimojimu
ateičiai.

Vaiždui papildyti toje pačioje
MŪSŲ PASTOGĖJE skaitome:

"Pirmas įrodymas, kad stu-
dentai yra palikę savo žymes mū-
sų Alma Mater ribose, yra dide-
lis kiekis knygų Lietuvos ir lie-
tuvius liečiančiais klausimais
Barr Smith bibliotekoje. Ji gau-
na ir žurnalą Lituanus. Visos kny-
gos yra atžymėtos ypatingais ad-
ministracijos įrašais, kad tai lie-
tuvų studentų sąjungos dovanos."

Prieš dedant paskutinį tašką
norėtusi žvilgtelėti atgal ir su-
rasti patį svarbiausią, lemiantį
faktorį, jaunimą paruošiant tau-
tiniam darbui. Tas faktorius yra
tėvai. Ant jų kupros yra už-
krauta pati sunkiausiaji atsako-
mybės našta. Todėl gal reikėtų
įsteigti dar vieną mokyklą. Jos
suoluose sėdėtų nebe Vytukas
ar visi kiti jaunieji mūsų numy-
lėtiniai, bet jų tėvai. Joje būtų
mokoma tautinių pareigų jauno-
sios kartos atžvilgiu.

HOTEL NIDA CORP.

SEVENTH & PARK AVENUES ASBURY PARK, N. J.
P R o s p e c t 4-7788

Visi maloniai kviečiami vasaros poilsui prie
Atlanto į viešbutį "Nida" Asbury Parke, N. J.
7-tos ir Park Ave. kampe, telef. PR 4-7788. Švarūs
kambariai, rami vieta, pigus ir skanus maistas.

Viešbučio salė išnuomojama įvairiems pobū-
viam. Prie viešbučio veikia restoranas ir baras.
Patogus susisiekimas traukiniu ir autobusais.
Savininkai P. C. M a c i u l i a i.

J. P. MULL-MULIOLIS

Nekilnojamo turto pirkimo, pardavimo, įkaina-
vimo ir apdraudos įstaiga.

6606 Superior Ave. UT 1-2345

13229 Superior Ave. UL 1-6666

ALGIMANTAS DAILIDĖ,

lietuvis bendradarbis ir East Clevelando skyriaus
vedėjas.

Vertė J. P. Palukaitis

(54)

Stabtelėjimas buvo trumpas. Kažkas lauke nuo gat-
vės kažko paklausė, iš šoferio būdelės išėjo trumpas, tar-
nybinis atsakymas — sunkvežimio viduje tebuvo galima
girdėti, kad kalbama, tačiau atskiri žodžiai nebuvo su-
prantami — ir sekančią akimirką sunkvežimis vėl pajū-
dėjo. Reinoldas atsislošė savo vietoje, lengvai atsiduso ir
atitraukė ginklą. Būta nervingos akimirkos, ir toje Hido
kaklo vietoje, kur Reinoldas buvo prispaudęs pistoleto
duslintuvą, dabar raudonavo gili dėmė.

Automobilis sustojo antrą kartą, ir Reinoldas antrą
kartą prispaudė pistoleto duslintuvą lygiai toje pačioje
AVO valdininko sprando vietoje; tačiau stabtelėjimas šį
kartą buvo dar trumpesnis. Po to daugiau nebebuvo su-
stodinėjama, ir iš aplinkybės, kad kelias vingiavo, kilo
aukštyn ir leidosi žemyn, ir nebebuvo girdima nuo sienų
ataidinio motoro užmo, Reinoldas nusprendė, kad jie
jau bus palikę užpakalyje Budapesto priemiesčius ir išva-
žiavę į laukus. Jis stengėsi išlikti budrus ir pilnos sąmo-
nės, nuolat žvalgydamasis po sunkvežimio vidų. Jo akys

— tamsoje ir vienomis kojinėmis, tai jį greičiau sušal-
tumėte, negu jį rastumėte, arba, mažiausiai, jums tektų
amputuoti abi kojas. Tai nereikia jokio grasinimo — tik
įspėjimą. Tačiau, jei jau labai norite išbandyti, labai pra-
šau.

— O trobelė, — tęsė balsas, — yra sausa, vėjo neper-
pučiama ir aprūpinta pakankamu kiekiu kuro. Ten bus
jums šilta, o rytą tikrai koks nors ūkininkas pravažiuos
pro šalį.

— Ką visa tai turi reikšti? — paklausė Hidas abe-
jingai, beveik nuobodžiaudamas.

— Ar jūs norite paklausti, kodėl mes jus išlaipina-
me dykumoje ir kodėl jūsų paprasčiausiai neužmušame?

— Taip.

— Tai lengva paaiškinti. Niekas nežino, kad mes tu-
rime AVO sunkvežimį, ir jeigu jūsų nepaleisime arti te-
lefono būdelės, tai niekas to ir nesužinos, kol mes pasiek-
sime Austrijos sieną — o jau vien tik šis sunkvežimis
mums siūlo saugią garantiją, kad mes neliesti pasieksime
sieną. O dėl klausimo, kodėl mes jums dovanojame gy-
vybę, tai per daug aišku iš posakio: kas iš kardo gyvena,
turi būti pasiruošęs ir nuo kardo mirti. Mes nesame žmog-
žudžiai.

Vyras už lempos buvo vos tik pabaigęs kalbėti, kai
sunkvežimis sustojo. Sekundę buvo visiškai tylu, paskui
pasigirdo artėjančių žingsnių girgždėjimas sniege, ir ne-
trukus užpakalinės durys buvo plačiai atvertos. Reinoldas
pamatė gatvėje stovinčius du pavidalus priešais sniegu
apdengtas mažas trobelės sienas, paskui Hidas ir jo vyrai,
po grubios komandos iš lauko, vienas po kito išlipo iš
sunkvežimio, o vienas iš jų pagelbėjo vis dar galutinai
neatsigavusiam Kokui. Reinoldas matė, kaip AVO vyrai
buvo nugabenti trobelėn ir jos durys užrakintos; sekan-
čią akimirką trys vyrai įlipo vidun, durys buvo užtrenk-
tos ir sunkvežimis nuvažiavo.

(Bus daugiau)

AKIMIRKOS

Kongreso burbulas

Bronys Raila

Antrasis lietuvių kultūros kongresas Amerikoje įvyks tik vėlai rudenį. Bet dulkės kyla jau dabar.

Kongresas įvyks kažkur Chicagoje tik lapkričio pabaigoje. Bet jau liepos-rugpiučio mėnesio „MARGUTIS“ savo temperamentingame vedamajame „su gailėsčiu, apsvylimu ir liūdesiu“ pareiškė:

— „Graži Kultūros Kongreso idėja tapo sutepta!“

Kaip, kodėl ir kokių būdu taip labai iš anksto?

Raimundas Mieželis savo Žvilgsniuose (Dirva, 1962. VIII. 8) tiksliai paaiškino tokį „tragišką nesupratimą“. — svarbiausia dėl to, kad kongreso pagrindiniu paskaitininku pakviestas iš Vokietijos Dr. Jonas Grinius. Ir čia pat apibūdino: „Dr. Jono Griniaus netolerancija ir nenoras net leisti egzistuoti skirtingai kurybinei nuomonei, naikinant ją kad ir gėdingiausiomis priemonėmis, be jokios abejonės diskvalifikuoja jį kaip Lietuvių Kultūros Kongreso paskaitininką“.

Ir R. Mieželio išvada taip pat nuskamba apsvylimu ir liūdesio gaidomis: „Kongreso šaukimas didele dalimi nustoja savo tikslo... Didele lietuvių kūrėjų ir kultūrinės veiklos darbuotojų dalis turės palikti už ruošiamo Kultūros Kongreso viešbučio durų ir šią „kultūrinę“ manifestaciją stebėti iš tolo“...

O minėtasis MARGUČIO kolumnistas čiuopia giliau. Jis pamini ne tik ekonominę nesąmonę apmokėti kelionės išlaidas tokiam tolimam paskaitininkui, patvirtina Dr. J. Griniaus diskvalifikacijos priežastis, bet, kviečiant abu pagrindinius paskaitininkus iš tos pačios idėjinės grupės, jis įžiūri mūsų kultūrinių grupių ir srovių „bendrumo principo pažeidimą“.

Maža to. Anot Margučio, „Dr. Griniaus pakvietimas vienu iš pagrindinių paskaitininkų yra antausis liberaliniam mūsų kultūrinio intereso sparnui (o jis nėra toks negausus, kaip laikas bando įtaigoti) ir nesiskaitymas su bendrumo principu bendrinuose bendrinės Bendruomenės darbuose“.

Štai jums, vyrai, ir puiki pamoka. Antrasis kultūros kongresas neturėtų būti toks pat, kaip pirmasis. Ir Bendruomenė bus rizikinga toliau nesiskaityti su bendrumo principu. Sveikinu šiuos protestus: jie vietoje ir su pagrindu.

* * *

Man kiek neįauku, margutiškai tarant, irgi „su gailėsčiu, apsvylimu ir liūdesiu“ įsiterpti į šią diskusiją.

Mat, Dr. J. Grinius pagrindiniu paskaitininku buvo pakviestas tik vėliau, beveik iš bėdos. Tuo paskaitininku turėjau aš būti, ir Kongresui ruošti komiteto pirmininkas p. P. Gaučys viso komiteto vardu dar 1962 m. sausio 20 d. oficialiu laišku pakvietė mane paruošti pagrindinę paskaitą tema „Mūsų kultūrinės politikos išvijoje gairių nustatymas“.

Jaučiuosi ar bent galvoju, kad priklausau „liberaliniam mūsų kultūrinio intereso sparnui“, nors R. Mieželio ir Margučio gal irgi nepatikčiau ir jie nesunkiai surastų nuodėmių, kurios ir mane diskvalifikuotų tokios svarbios temos išryškinimo misijai.

Kad ir su tam tikru nerimu, aš tačiau P. Gaučio pakvietimą priėmiau ir jam apie tai raštu pranešiau. Tik ta proga pasiteiravau, ar tikrai nebus mano paskaitos turiniui ir tonui kokių varžymų. Tuo pat metu pareiškiau, kad sustinku kalbėti, jei galėsiu sakyti visai laisvai, savarankiškai, pagal visus savo įsitikinimus ir sąžinę, be jokių varžymų ir cenzūrų. Dar pridėjau, kad Kultūros Kongrese aš neįsivaizduoju kitokios atmosferos.

Kongresui ruošti komiteto pirmininkas netrukus (vasario 6 d. laišku) atsakė, kad Komitetas man „palieka laisvas rankas susidoroti pagal savo išmanymą“. Bet tuojau pat sekė keli „tačiau“.

Pirma, aš turįs iš anksto prisiųsti Komitetui savo paskaitą susipažinti. Antra, sekcijų vadovai irgi turėtų su ja iš anksto susipažinti, kad mano tezes galėtų „įrikiuoti“ ir rezoliucijas. Trečia, mano paskaitos tezėse Komitetas, reikalui esant, galėtų ką pakeisti ar papildyti. Ketvirta, Komitetui svarbu, kad būtų „abipusis sutarimas esminiais klausimais“ ir kad mano tezės „neprieštarautų Kongreso tikslams ar kad nebūtų kokių praleidimų“. Penkta, Komitetas galės padaryti savo siūlymų ar sugestijų, o tada galutinai paskaitą suredaguoti aš galėsiąs, „kaip tinkamas“. Šešta, „tai nebūtų cenzūra“...

Nežinau, ar tokios pat sąlygos vėliau buvo pateiktos Dr. J. Griniui. Bet jos man atrodė visiškai nepriimtinos ir, aišku, negalėjau sutikti taip susidoroti. Nuo pavadamo uždavinio buvau priverstas atsisakyti ir ilgesniame laiške P. Gaučiui išdėčiau savo nebesitikimo motyvus.

Vadinasi, Kongresas, bent taip atrodė mano atveju, nebus visai laisva mūsų įvairių kultūrinių ar idėjinų tendencijų manifestacija. Komitetas yra ne tik kongresui ruošti, bet jis kažin kokių būdu pasiėmė sau teisę iš anksto nustatyti ir nuspręsti, kokios privalo būti mūsų „kultūrinės politikos gairės“ ir net kas turės būti išreikšta Kongreso rezoliucijose.

Aš nesutikau būti Komiteto kalbėtoju. Dr. J. Grinius turbūt sutiko, jeigu jo pakvietimas yra jau galutinis.

* * *

Atsisiųs man nuo pagrindinio paskaitininko vaidmens, netrukus kongreso literatūros sekcijos vadovas B. Babrauskas labai šiltu laišku pakvietė paskaitai jo sekcijoje grynai literatūrine tema ir įsakmiai pareiškė, kad jo sekcijoje nebus jokios cenzūros, o pilna ir nieku nevaržoma laisvė. Deja, ir šio pasiūlymo nebeužėjau priimti ir jam atsakiau, kad jei nebuvo galima laisvai įeiti į kongresą per didžiulius duris, tai aš nesistengsiu ten patekti per virtuvę.

Išdėčiau ta proga jam ir daugiau pasiūlymų, bet atsakymo nesulaukiau.

Paminėjau daugelį dalykų: kad kongresas turi būti laisvas ir pats nutarti rezoliucijų turinį. Kad rezoliucijų turi būti ko mažiau, gal tik kelios tokiais pagrindiniais reikalais, kuriuos bus galima įvykdyti, o ne taip su tuščiai pretenzijų muilo burbuliukais ir iškalingomis fikcijomis nuskambinti. Kad jis turi būti visuotinis, sudaręs tribūną visoms mūsų kultūrinėms srovėms ir tendencijoms. Kad jis turi būti ne kongresui ruošti komiteto, bet pačių kultūrininkų balsas — tikras, gyvas, įvairus, spontaniškas, nesurežisuotas.

Ir kad įgytų daugiau autoriteto, pareiškiau, kad komitete norėčiau jau dabar matyti daugiau liberalinio sparno asmenų. Pvz., Marijų Katiliškį, Algimantą Mackų, Vytautą Meškauską, Vytautą Kavolį, taip pat dar galėčiau pridėti Jeronimą Cicėną, Vytautą Alantą, Saulių Šimoliūną, Kostą Ostrauską... Nesvarbu, ar jie kam patinka ir kokių kuris turi ydų, bet be tokių asmenų mūsų kultūros kongresas Amerikoje niekad negalės būti laikomas pilnas, visapusis, kas, idomus.

Dar kartą grįždamas prie Margučio ir R. Mieželio straipsnių, aš tik labai abejočiau, ar galima pritarti asmeninės diskvalifikacijos principui, kas buvo pritaikyta Jonui Griniui. Gindami savo asmenybės ir pažiūrų laisvę, mes neturime teisės ginčyti tos pačios laisvės reikšties kitokioms asmenybės ir kitokioms pažiūroms. Ne čia esminis reikalas. O ten, kur kongresas bus tuščių ir gal vienašališkų rezoliucijų burbulas, kas jam, kaip galima nujauti, gresia.

Ir tai, man rodos, buvo kongresui ruošti komiteto nedovanotina ir kažin ar bepataisoma klaida.

klausė amerikiečių ir lietuvių organizacijoms, vienuolai garbingai visas atstovaudamas. Čia galėtume paminėti visą eilę pavyzdžių mirusių ir gyvųjų tarpe ir dabartinį S-gos pirm. dr. S. Biežl. Atseit, įsijungimui į Liet. Gyd. Dr-ją jauniems medikams nėra kliūčių. Kyla klausimas, kodėl jie taip pasyviai nuo šios draugijos laikosi? Tai problema, verta rimto dėmesio ir skubaus gydytojų sprendimo.

Pušų pavėsyje Kennebunkporte...

B. Kerbelienės nuotrauka

dimo, kad jų profesijos nuo amžių tęsiamos garbingos tautinio gyvenimo tradicijos nesibaigtų kartu su jais.

O r g a n i z a c i j a, nebesulaukianti naujų narių yra pasmerkta mirti, bet gi jaunųjų medicinos gydytojų ir ypač studentų skaičius nuolat didėja, taigi pats laikas susirūpinti ir peržiūrėti vyresniųjų veiklą ieškančią, kas joje jaunimą patraukia ir kas atbaido.

Žinau keletą jaunųjų gydytojų, su entuziazmu pradėjusių lankyti Liet. Gyd. Dr-jos susirinkimus ir po keletos jų dingusių. Dingo jie dėl ilgų, pasikartojančių kalbų. Esą, eilinis susirinkimas sutrukdo visą poilsio dieną, kurių jaunieji gydytojai turi labai mažą. O kalbėti mėgstama ne tik apie gyvuosius, bet ir mirusiuosius savo narius.

P a ž y m ė t i n a s medicinos gydytojų pastangomis sudarytas Lietuvių Fondas, kuris be abejo jų profesijai suteikia vėl tautinę garbę. Tačiau, ar tuo laiku, kada jo lėšos bus pradėtos naudoti kilniems lietuviškiems tikslams, nebus jau sugrotas atsivėrimas o maršas paskutiniam LGD nariui, tai draugijai švenčiant 100 metų sukaktį?

Tuo tarpu prie visų universitetų veikia stipendijų fondai, teikia stipendijas savo tautybės studentams, pagal kilnę ir pasirinktą dalyką, kuo ir mūsų lietuvių neretai pasinaudoja vienais ar kitais motyvais. Negirdėjau, kad panašus fondas būtų lietuviams studentams. O juk stipendiją gaunantieji tam tikrais atvejais yra įpareigojami

ateičiai, na ir savaime pajunta savo rėmėjui dėkingumą ir prisirišimą. Lietuvių gydytojai galėtų sudaryti realesnį fondą, užtikrinant draugijos tęstinumą ir dar kartą būti garbingu pavyzdžiu kitoms mūsų organizacijoms.

Čia pravartu prisiminti ir tai, kad daugumos gydytojų vaikai studijuoja ar žada studijuoti taip pat mediciną, tai būsimieji Liet. Gyd. Dr-jų nariai. Deja, ne visi vyresnieji gydytojai eina aušrininkų — varpininkų pramintais takais.

Tiesa, kad kai kurie lietuvių gydytojai yra priversti kurtis visiškai svetimoje aplinkinė, toli nuo lietuvių centrų, bet tai dar nepateisina jų atsitraukimų nuo lietuviybės.

Tėvų kalbėjimą su vaikais angliškai apgailestauja ir tas pats gydytojų biuletenis, 29 psl., kur metas šūkis: „vyžota, lopyta mano Lietuvėlė, bet ji mano“.

Čia norėtusi patikslinti, jog tuo šūkiu jaunimo nebeįtrauksim ir jis nebėra teisingas. Vaizgantas mūmyse tebėra gyvas ir šiandien, bet šie jo žodžiai vėliau nustojo prasmės. Lietuva buvo tokia, kada ji kėlėsi, bet mes ją palikom jau nebevyžotą ir lopytą, bet batuoatą ir su dideliu kultūrinio kraičiu, kuriuo ir galime patraukti mūsų jaunuosius, jei tik negailėsime pastangų ir gerų norų.

**KAS DIRVOS NESKAITO
- DAUG NUSTOJA!**

LIETUVIŠKOJO GYVENIMO NUOTAIKOS

MŪSŲ GYDYTOJŲ RŪPESČIAI

Lietuviai medicinos gydytojai, kaip žinome, visais laikais pasižymi tautos kultūriname ir politiniame gyvenime, pradedant Basanavičium, šliūpu, Kudirka ir kt. iki pat šių dienų.

Dabartiniai išeivijos gydytojai taip pat yra gerai organizuoti ir dauguma iš jų atlieka didelę kultūrinę, — politinę misiją, patys aktyviai besireikšdami ir materialiai stambiais sumomis paremdami kitų darbų.

Amerikos Lietuvių Gydytojų Sąjunga, kurios pirmininku šiuo metu yra dr. Steponas Biežis, tarpe kitų darbų, leidžia 4 kartus į metus biuletenį, kurio paskutiniame numeryje dr. V. Tauras rašo:

„Jeigu galvojama apie tolimesnį ir našesnį lietuvių gydytojų draugijų veikimą, savaime iškyla reikalas susirūpinti jaunuosiu prieraugliu. Tik įtraukimas jaunųjų jėgų tikrai garantuos ALGS kito penkiasdešimt metų veiklą.“

Šiandieną nėra paslaptis, kad amerikiečių studentų medikų įvairios „fraternities“ stengiasi nusavinti ir lietuvių studijuojantį jaunimą, o American Medical

EMILIJA ČEKIENĖ

Student Association ruošia sau būsimuosius A.M.A. narius“.

Kalbant apie svetimuosius, besistengiančius nusavinti mūsų akademinį jaunimą, pravartu prisiminti, kad jie, traukdami mūsų kius įsijungti į jų krašto organizacijas, visai nereikalauja atsisakyti savo tautinių organizacijų. Štai neseniai mirus dr. Paulioniui, ligoninių biuletenyje buvo aiškiai pabrėžta, jog jis pri-

Ramybės kampelis pranciškonų vasarvietėje Kennebunkporte.

B. Kerbelienės nuotrauka

PETKUS
LAIDOJIMO ĮSTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6

CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9

TRYS MODERNIOS KOPLVČIOS

ŽOLYNO IR KIAULĖS LAIMĖ...

(Atkelta iš 3 psl.)

Maždaug, kaip generolas Galvydis - Bykauskas anuo metu aiškindavo Lietuvos kariūnams, kad "žmogus be kara maksla yra kiaula".

Todėl J. Kardelis Nepriklausomoje Lietuvoje turbūt visai be reikalo bando spėlioti, kas Mieželaitį Maskvoje suklautojęs prie jo sukurto žmogaus "paveizdo" prikerdždamas komunistą.

Visa Mieželaičio naujos poezijos prasmė ir nauda bolševikams ir glūdi tame, kad rašydamas apie žmogų, jis turėjo galvoje ne žmogų bendrai, o sovietinį gyvenimą kuriantį komunistą. Negi kas dar galėtų manyti, kad totalitarinės ir totalinės sovietinės diktatūros santvarkoje, kur visa — ūkis, dailė, literatūra, muzika, mokslas, net religija — pajungti politikai ir tik jai tetarnauja, Mieželaitis galėtų kurti gryną, nepolitinę poeziją apie žmogų liberalą, humanistą ir už tai dar Lenino premiją gauti?

Širdis mylinti laisvę

Su žmogaus sąvoka, bet kitų dalykų, neatskiriama surištas tiesos ieškojimas, garbės ir savigarbos pajutimas.

Mieželaitis klastoja tiesą, bandydamas įkalbinėti Amerikos lietuviams, kad Lietuva, sovietinėje rusų okupacijoje tokia laiminga, kūrybinga ir daininga, jog jokia laisvė ir nepriklausomybė jai nesanti reikalinga. Eilinis Alžirijos arabas ar Ghanos negras rodo didesnę garbės ir savigarbos supratimą.

Svetimųjų kolonistų valdomi Afrikos arabai ir negrai taip pat dirbo, šoko ir laimingi dainavo būgnų pritariami. Tačiau jų nepatenkino nei anglų ir prancūzų teikiama gausi finansinė parama, nei jų žadėta plati savivalda Londono ar Paryžiaus kontrolėje. Jie panoro visišką laisvės ir nepriklausomybės, dėl to kovojo ir tebekovoja.

Lietuvio oda šviesesnė, kaip negro. Bet lietuvių širdis tokia pat žmogiška, vienodai mylinti laisvę ir jos trokštantį, vienodai negalinti pakęsti savo krašte svetimųjų pavergėjų ir jų šeimininkavimo.

Gražu ir malonu muziko caro globoj...

Yra vis dėlto tiesos pasakyme, kad istorija kartoja.

Ir anais carinės rusų okupacijos laikais buvo Lietuvoje tokių, kurie, kaip dabar Mieželaitis ir jam panašūs, Povilo Višinskio žodžiais tariant: — "nekeldami sau klausimų platesnių, prieš ko eiti, kaip darbuotis, tik džiaugiasi ir gėrįsi lietuviai esą".

"Visa jiems Lietuvoj taip gražu ir malonu: tie žmonės taip geri ir malonūs ir protingi; ta vėl jų šalis taip akį traukia prie savęs, nors gryčios ir surūkusios, stogai žaliuoja, vienok jos gražios ir malonu pasižiūrėti į jas! O tos dainos dainelės — tai tik klausytis ir klausytis, prisiklausius tik verksti ir svajoti!... Tos vėl mergelės, it lelijelės, žydi gražumu ir dorybėmis!.. Vienu žodžiu, kur pažvelgsi, kur akį užmesi, — viskas gražu ir malonu!.."

Visai kaip Vienybės redaktorės nudailintose Ernesto Keturakio apybraižose.

Išskyrus tik vieną negražų dalyką, vieną Povilo Višinskio primintą nemalonių faktą, kad "lyriškai dainin-

ga, meniška Lietuva" yra svetimos maskolių cariskai popiškios valdžios valdoma. Taip, kaip dabar ją valdo tokia pat Lietuvai svetima jų pačių maskolių bolševikiškai komunistinė valdžia. Tik su tuo skirtumu, kad tada Kremliaus sosto sėdėjo bajoriškos kilmės baltasis caras Nikolajus, o dabar raudonasis caras Nikita, anot Povilo Višinskio, muzikų veislės.

Bet abu labu tokie pat Lietuvos priešai.

Mūsų kareiviai nesamdyti

Didysis Varpininkas Povilas Višinskis buvo kovotojas. 1901 m. Varpe Nr. 5-6 paskelbtame savo Credo jis ragino lietuvius nesitenkinti nei lyriškom dainom — dainelėm, nei mergelių — lelijelių gražumu bei jų dorybėmis.

"Mes mylime tėvynę, norim jai gero atnešti: mūsų priedermė yra pašalinti visa, kas tik jai kenkia... Mes turim kovot ir kovot!.."

Žymusis tautinio Lietuvos atgimimo kovotojas greitosios džiuvos pakirstas mirė 1906. IV. 26 d., Lietuvos laisvės nesulaukęs...

Povilui Višinskiui mirus, Mykolas Biržiška socialistinėje Naujojoje Gdynėje 1906 m. gegužės numeryje rašė, jog "su jo nuomonėmis galima buvo nesutikti, dėl jųjų nevienas iš mūsų ginčijosi, net barės kartais su juo, bet kiekvienas turi pripažinti, kad jis priklausė prie tų Lietuvos "kareivių", apie kuriuos pasakė: "Mūsų kareiviai nesamdyti, kiekvienas turi į kovą eiti iš įsitikinimo, atiduodamas viską, reikalui atėjus pasišvėsdamas kentėti visus vargus ir nelaimes, kurie jį gali sutikti. Daugiau mums tokių darbininkų, daugiau Povilų!"

Netokios laimės trokštam...

Skelbdamas okupantų nūdien išjuokiamą ir niekinamą laisvos nepriklausomos Lietuvos idėją ir kviesdamas lietuvius kovon be paliovos, Povilas Višinskis tokiam tautiečiui, kuris nusi-lenkdavo prieš jėgą, aiškino, jog "su tuo toli nenuėsi, vyrel!"

"Tokiam aš patarčiau: sėdėk sau užkampy, ar dar geriau Gudijos gilumoj ant valdžios duonos: nejudink nei kojų, nei rankų, o labiausiai valdyk savo liežuvį, kad kartais ir nejučiomis neįžeistum kokio šelmio; gyvenk su jais geru ir jie tau bus geri ir nejudėsi, kaip puikiai savo amžių baigsi, niekur tavo koja neužklius, niekas tavo širdies ir proto neužgaus, būsi laimingas — žolyno ir kiaulės laimę pasieksi!.."

Tačiau "kieno protas ir sažinė yra šiek tiek pajudinti, tas ne tokios laimės trokšta sau ir savo broliams viengėnčiams!.."

Laisvųjų lietuvių atsakymas Mieželaičiui ir į jį panašioms okupantų sėbarams ir bendrininkams anapus ir šiapus geležinės uždangos turėtų būti toks pats:

— Būkit laimingi, žolyno ir kiaulės laimę pasiekę, bet valdykit savo liežuvį ir nemėginkite nei savųjų, nei svetimųjų klaidinti savo pliauškančiais jovalais apie neva lietuvių įsigytą laimę sovietinėje maskolių okupacijoje.

Laisvieji lietuviai savo broliams viengėnčiams ne tokios laimės trokšta...

Paraginkit savo pažįstamus užsiprenumeruoti DIRVĄ

PASIRUOŠIMAI BALFO SEIMUI

Spalio 12 d. Baltimorėje renkasi Balfio vienuoliktasis seimas.

Kaip dr. E. Armanienė, Seimui rengti komiteto pirmininkė, praneša, seimui ruošiamasi visu spartumu.

• Rezervuotos seimui patalpos: Southern Hotel, Light and Redwood Street, Baltimore, Md.

• Bet kurio skyriaus delegatai gali iš anksto rezervuoti tame viešbutyje nakvynes (kambarių kainos nuo 7 iki 15 dolerių).

• Galima spėti (tiksliai dienotvarkė bus Centro Valdybos paruošta vėliau), kad seimas prasidės spalio 13 d. apie 10 val. ryto. Tą pat dieną vakare (apie 7:30 val.) bus iškilminga vakarienė, meno programa ir šokiai seimo delegatams bei svečiams.

Sekmadienį, spalio 14 d., 10 val. ryto Šv. Alfonso bažnyčioje bus specialios Balfio veikėjams pamaldos.

• Į seimą jau pakviestas ir sutiko padaryti specialų pranešimą svečias iš Europos dr. J. Grinius.

• Dr. E. Armanienės adresas yra: 516 Overdale Rd., Baltimore 29, Md. Telefonas: Wilkens 7-1760.

Jei būtų reikalas, ji mielai suteiks specialių informacijų.

Visi Balfio skyriai jau dabar turėtų numatyti delegatus į seimą (nuo 25 narių — vieną). Kadangi seimas vyks JAV sostinės pašonėje, galime susilaukti netikėtų svečių, todėl delegatų gausumas labai svarbu mūsų šalpos darbų reprezentacijai.

Baltimorės balfininkai ne tik ruošiasi priimti seimą, padengti išlaidas, bet skubiai renka aukas Balfui ir nori šiemet jų surinkti dvi gubai. O kiti skyriai?

Dėl prof. Mykolo Biržiškos gimtadienio minėjimo

Spaudoje pasirodžius minėjimui rengti Komiteto kreipimuisi, plačiosios Amerikos lietuvių visuomenė šiltai sutiko losangeliečių sumanymą.

Jau gauta sveikinimų ir aukų-dovanų prof. M. Biržiškos sunkiai materialinei būklei palengvinti. Komitetas tam tikslui atidarė specialią banko sąskaitą. Tai bus tam tikras fondas, kurio sumą lietuvių visuomenė įteiks prof. M. Biržiškai aštuoniasdešimtojo gimtadienio minėjimo proga.

Kaip žinia, pastaraisiais metais prof. M. Biržiška ištiko sunkūs likimo smūgiai. Šiais metais liga buvo paguldžiusi jį ilgam laikui ligoninė. Garbingojo lietuvių materialinė būklė dėl to labai pasunkėjo. Suorganizuoti aukų-dovanų fondą yra skubus reikalas. To fondo pasisekimas tikrai palidys mūsų visuomenės patriotinį brandumą, nes kaip gi mes galime leisti Nepriklausomybės Akto signatarui kęsti materialinės būklės sunkumus? Visų nuostabi jį ir šiomis gyvenimo sąlygomis nepaleidžia mokslininko plunksnos ir

tvarko "Aleksandryną", o neseniai išėjo jo knyga "Dėl mūsų sostinės".

Komitetas, kuris yra Los Angeles mieste, rengiasi iškilmingai paminėti prof. M. Biržiškos 80-ties metų jubiliejų rugsėjo 30 d. Iki tos dienos aukų-dovanų fondas turi užaugti toks, koks būtų reikšmingas paskirtam tikslui, ir patriotinės lietuvių visuomenės orumui. Kiek daug mummyse prof. M. Biržiškos auklėtinių, mokslininkų ir politinės veiklos bendradarbių, jo knygų mylėtojų ir skaitytojų! Jo istorinės reikšmės vertintojų ir gerbėjų!

Komitetas maloniai kviečia visus ir skubiai siųsti sveikinimus ir aukas-dovanas Komiteto įgaliotam fondo sąskaitos vedėjui šiuo adresu: V. Varnas, 800 N. Van Ness Ave., Los Angeles 38, Calif. Komitetas

DIRVA METAMS KAINUOJA TIK 10 DOLERIŲ

KUR PRALEISTI ATOSTOGAS?

PENNSYLVANIJOS POCONO KALNAI

Tik čia galėsite pamatyti visa gamtos grožį, rasti ramybę ir gerą poilsį, kuris po sunkaus visų metų darbo, kiekvienam yra labai reikalingas. Echo Valley Lodge.

Tai vieta, kurioje Jūs su ar be šeimos, lietuviškoje vasarvietėje praleisite laiką, kuris ilgai pasiliks Jūsų maloniuose prisiminimuose; kartu suteiks Jums poilsį, ramybę ir lietuvišką aplinkumą.

Echo Valley Lodge Jūs rasite be poilsio, puikų restoraną, erdvius atskirus ir patogius kambarius su visais patogumais ar tai viengungiui ar su šeima, puikią teniso-krepšinio aikštelę, gerą lietuvišką maistą ir malonų patarnavimą.

Echo Valley Lodge be viso kito, poilsio ir žaidimų, Jūsų patogumui ir patarnavimui yra puiki didelio tipo maudyklė (swimming pool) su nuosavu mažu ežeruku ir 20 akurų puikaus miško.

Priimami užsakymai taipogi vestuvių puotoms, iškylos, organizacijoms ar pavienėms grupėms.

Echo Valley Lodge atidaroma nuo nuo liepos 4 dienos ir veiks per visus ištisus metus.

Lietuviai savininkai Julius ir Elena Garmai visus maloniai kviečia atvykti. Iš anksto kreiptis:

ECHO VALLEY LODGE,
Echo Lake, Pa.
Telephone: Stroudsburg 424-1920

KVIEČIAME PRADĖTI TAUPYTI PAS MUS!

5 1/4% MOKAME UŽ BONŲ TAUPMENAS

Indėliai apdrausti iki \$10,000 per federalinės valdžios agentūrą.

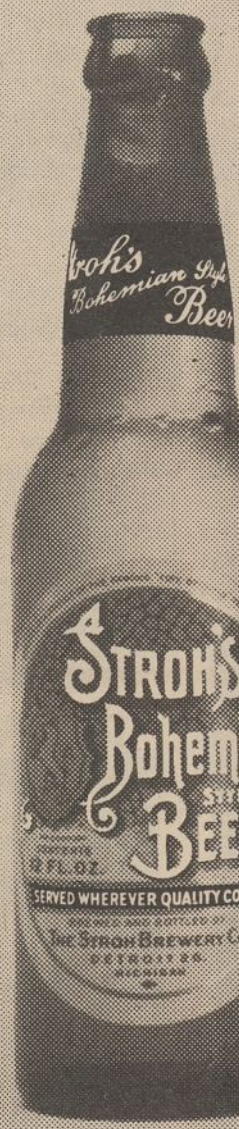
KAS DU MĖNESIUS DUODAMOS VIS NAUJOS DOVANOS TAUPYTOJAMS

ST. ANTHONY SAVINGS & LOAN ASSN.

1447 So. 49th Court, Cicero 50, Ill. Tel.

JUOZAS F. GRIBAUŠKAS,
sekretorius
Bishop 2-1397

so light, so right, and oh, so refreshing!

enjoy STROH'S and taste what fire-brewing does for beer flavor!

The Stroh Brewery Co., Detroit 26, Michigan

Alaus gaminimas tiesioginiu virimu ant ugnies sukuria sąlygas lengvesniam, švelnesniam ir geresniam alaus skonui pagaminti... ir Stroh's yra vienintelis Amerikoje ugnimi darytas alus! Ragauskite Stroh's. Visuomet geriausia kokybė... populiaris kainos!

AMERICA'S ONLY FIRE-BREWED BEER

CLEVELANDE ir apylinkėse

• **Dirva neišeis!** Rugsėjo 3 d., Darbo dienos proga, Dirva neišeis. Malonius bendrabarius ir korespondentus prašome atitinkamai tvarkyti siunčiamą medžiagą.

• **Rugpiūčio 12 d., Dr. J. Mauruko namuose,** Elyrijoje atsitiktinai susitiko 4 miestų neolithuanai: pats dr. J. Maurukas — Elyria — Clevelandas, jaunieji Gilvydžiai — detroitiečiai; Juozas Maurukas su šeima iš New Yorko ir Modestavičiai iš Chicagos. Algirdas Modestavičius, neolithuanų orkestro vadovas, pademonstravo tik ką orkestro įgrotą, lietuviškai įdainuotą pavyzdinę plokštelę, kurią Korporacija greitai laiku numato išleisti į rinką.

• **Lituanistinės Vysk. Valančiaus Mokyklos Tėvų Komiteto** susirinkimas įvyks š. m. rugpiūčio mėn. 26 d., 11:30 val. (šį sekmadienį, po 10:30 val. mišių) šv. Jurgio parapijos salėje.

Bus svarstoma tolimesnė mokyklos egzistencija.

Mokinių tėvams dalyvavimas privalomas.

• **Grįžo iš Floridos.** Ona ir Alfonsas Mikulskiai, praleidę savaitę laiko Miami Beach, Floridoje, pasimatę su kai kuriais ten gyvenančiais clevelandiečiais, apžiūrėję daug ką Miami ir apylinkėse, grįžo patenkinti kelione. Jiedu viešėjo pas Dr. Tamošaičius, savo buvusius sponsorus.

• **Marė Miščikienė,** vietos veikėja, buvo nuskridus į Miami su savo anūkais, savo draugu clevelandiečių aplankyti ir šiaip pailsėti. Grįžo kartu su Mikulskiais.

• **Kiti clevelandiečiai,** Dr. Juodėnas su šeima ir Zigmas Pivoriūnas su šeima taip pat atostogavo Miami Beach.

• **ALT S-gos 12-to** skyriaus valdybos posėdis įvyks sekmadienį, rugsėjo 2 d., 3 val. po pietų, Karpių namuose, kad aptarus rei-

• **East Ohio Gas Co. Public Relations** skyriaus oro pranešėjas ir draugas Dick Miller, kuris kalba apie orą į tūkstančius šiaurės Ohio gyventojus, kiekvienais metais, keliauja po ūkius, kad diskutavus MOOT klausimus su karvėmis. Gyvulių elgesys, jis sako, ne kartą nusako ir oro elgesį.

D. Miller neneigia mokslo svarbos ir mokslo priemonių tikslingumo, spėjant sudėtingus oro pasikeitimus. Tačiau jis tvirtina,

kad galima pasitikėti ir gamtos reiškiniams.

Posakyje, kad "kai katė kaso ausis, audra artėja", yra tiek pat tiesos, kiek tiesos turi karvės, skubančios palėpėn audrai artėjant. Ir jos niekad nees žolės atsisukusios prieš vėją.

Bet ne visi posakiai tinka orui atspėti. Pvz. "kai gaidys gieda anksti rytą, lis prieš pusryčius". D. Miller mano, kad gaidys gieda todėl, kad jis mano, jog jis turi apie ką giedoti...

kalus sąryšyje su Clevelande įvykstančiu ALT Sąjungos Centro Valdybos ir skyrių atstovų suvažiavimu rugsėjo 29 ir 30 d.

• **Bronislava Žukienė,** mirusi Clevelande rugpiūčio 14 d., šeštadienį, rugpiūčio 18 d., gausaus būrio artimųjų iš Clevelando ir Chicagos buvo išlydėta į amžino poilsio vietą šalia nesenai mirusio vyro plk. Košto Žuko Kalvarijos kapinėse.

Tuo buvo užbaigtas gyvenimo kelias dviejų simpatingų ir garbingų asmenybių. Plk. Kostas Žukas, buvęs Nepr. Lietuvos Krašto apsaugos ministeris ir jo taip mylima žmona Bronislava buvo artimi ir mieli ne tik savų artimųjų ratelyje.

Savo patrauklia asmenybe, savo veikla Clevelando organizacijose, jie užsitarnavo gilių simpatijų savo darbu, savo paslaugumu. Tai buvo reto kultūringumo ir tolerancijos asmenybės.

Ir jų gyvenimo pavyzdys liks ilgai atmintyje visų tų, kurie vienu ar kitu būdu gyvenime turėjo su p.p. Žukais pažinti.

• **Dirvos skelbtieji populiarios muzikos koncertai** Public Auditorium salėje susilaukė 80,000 uolių klausytojų.

Populiariausiu koncertu pasirodė pianistų duetas — Ferrante ir Feicheris, kurių koncertą aplankė 8,330 žiūrovai.

Clevelando Vasaros Orkestro lydimi koncertai, vadovaujami dirigento Louis Lane, kad ir kaip uoliai lankomi, rengėjams jau nuo 1946 m. duoda nuostolius, kuriuos padengia specialus Clevelando orkestrui išlaikyti fondas, sudaromas iš aukų ir dovanų.

• **Clevelando orkestras,** prieš pradėdam savo metinius koncertus Severance Hall, spalio 1 d., 8:30 val. savai Clevelando publikai patieks koncertą, kurį atlikti jis yra kviečiamas New Yorke ruošiamoms Lincoln centro atidarymo iškilinėms. Tos iškilinės tęsis visą savaitę.

Koncertams vadovaus orkestro muzikos direktorius — dirigentas George Szell. Koncerto pelnas skiriamas Pensijų Fondui.

Koncerte bus grojama Schuberto 9-toji simfonija. Smuiko solo — Isaac Stern.

• **Lithuanian Village** akcijos duoda palūkanas. Tų akcijų pirkimas nėra vien tik auka, bet ir pelninga investicija. Bet perkant Lithuanian Village akcijas, kartu palaikote lietuvių organizacijos ūkinį plėtojimąsi.

• **Delikatesų** — gėrimų krautuvė — C2 leidimas, patogus parkinimui plotas prie Lake Shore Blvd. Savininkas serga — tikras pirkinys!

Skambinkite IV 1-3135. (96-98)

AMERIKONIŠKOJI SIENA

Paskutiniu metu laiku atsirado įvairių sienų, kurios skiria tautas ar žmonių grupes: geležinė, bambukinė, Berlyno ir pan. Beveik visų jų tikslas yra neišleisti savo žmonių į svetimus kraštus, į laisvę.

Jungtinės Amerikos Valstybės turi taip pat savotišką sieną, kuri nelaiko norinčių išvykti, bet sulauko norinčių atvykti. Pvz., šiuo metu apie 2,000 įvairiuose pasaulio kraštuose gyvenančių lietuvių nori atvykti į JAV, o per tą amerikonišką sieną metų bėgyje tepraleidžia tik 384 Lietuvoj gimusius, kiti turi laukti savo eilės ir, taip jų atvykimas užsitiesia kelių metus.

Toji amerikoniškoji siena vadinama kvota. Ji nustatyta gana senai, nuolat keičiama, papildoma. Pvz., dabar Europos tremtiniai gali be kvotos atvykti į JAV.

Šiuo metu ruošiamas naujas įstatymas, kuriuo norima iš esmės keisti kvotas ir įvažiavimo į JAV taisykles.

Dirvos redaktoriaus paskatintas, Balfo reikalų vedėjas specialiai atkreipė dėmesį į tuos naujai ruošiamus įstatymus, pagal kuriuos bus tvarkomos svetimišalių į JAV atvykimas.

Vienas pačių rimčiausių projektų yra S 3043, remiamas 25 įtakingų senatorių (dem. ir resp.).

JAV kvota (156,000 metams) buvo nustatyta proporcingai tautybėms, kurių žmonės gyveno JAV ir buvo suskaičiuoti 1920 metais. Lietuviams tada buvo paskirta 384, latviams 235, lenkams 6,488, sovietams 2,697 ir pan. (Matyt 1920 metais mažai kas norėjo užsirašyti kilusiu iš SSSR).

Kad ši kvotų sistema buvo nevykusi, rodo nuolatiniai jos taisyimai, papildymai ir specialūs nauji įstatymai.

Senatorius Philip A. Hart (D. Mich.) yra Senato Teisų Komiteto Pabėgėliams Pirmininkas. Kitų komiteto narių bei senatorių remiamas, pateikė naują kvotų įstatymą, kuris, spėjama, bus priimtas sekančioje Kongreso sesijoje.

Pagal šį projektą lietuviams tektų metinė kvota 1,841, latviams 2,292, lenkams 13,848. Kai šis įstatymas įsigalios, Lietuvoje gimusieji, kur jie bebūtų, galės be ypatingų sunkumų, net neturintieji jokių giminių, be ilgesnio laukimo atvykti į JAV.

Iš paviršiaus žiūrint į naują projektą matyti, kad Latvijoje gimusieji naujuoju įstatymu turės daugiau vietų, kaip kad Lietuvoje gimusieji. Latvių kvota iš 235 pakeliama į 2,292, o lietuvių iš 384 tik į 1,841. Visiems žinoma, kad Latvija yra mažesnė už Lietuvą tiek teritoriniu atžvilgiu, tiek gyventojų skaičiumi.

Asmeniškai gerai pažindamas senatorius Hart, parašiau jam laišką, klausdamas, kodėl lietuviai pagal naują įstatymą gauna mažiau vietų kaip latviai. Senatorius Hart negaišdamas paaiškino. Kadangi tas paaiškinimas yra gana įdomus ir labai techniškai, tai jį originale čia pateikiu:

"Dear Rev. Jankus. You may be assured that there was no attempt to discriminate against Lithuanian immigration in the drafting of S. 3043. The proposed new quotas are based on a two-part formula. The first part assigns one-third of the quotas to countries on the basis of their populations the second part assigns the remaining two-thirds of the quotas on

a basis of immigration to the United States over the last 15 years. During the last 15 years, average immigration from Lithuania has been 2,123 and Latvia 2,764. Because of this larger Latvian immigration, it will temporarily receive a slightly larger quota. However, since 1956, immigration from Lithuania has exceeded that of Latvia. Under another provision of S. 3043, the quotas will be re-allocated on the basis of current data every five years. In fact, if Congress enacts the bill in the next session, the quotas will be determined on more recent immigration figures which will immediately improve the Lithuanian figure in comparison with Latvia.

In drafting the bill, a formula of general applicability had to be used. Realizing that conditions change, the five-year reassignment clause was included.

If the bill is considered in its entirety, I believe you will find it as equitable and fair as it is possible to draft general legislation. Your advice and suggestions, of course, will always be welcome.

I trust that this information will be helpful in answering the questions which have been directed to you. With every best wish,

Sincerely,
Philip A. Hart.

Iš to angliško teksto matyti, kad nenorima lietuvių skriausti, o tik taip atsitinka, kai trečdalis kvotos išvedama pagal krašto gyventojų skaičių, du trečdaliai — pagal imigraciją per paskutinius 15 metų. O paskutiniaisiais laikais latvių atvyko į JAV daugiau kaip lietuvių. Senatorius teigia, kad tie skaičiai bus peržiūrėti kas penki metai ir lietuvių kvota didės. Ji gal bus padidinta ir įstatymą priimančiam, nes iki to laiko dariniai bus lietuviams palankesni.

Pabaigai norisi pažymėti, kad dviejų tūkstančių metinės kvotos lietuviams šiuo metu beveik pakanka, nes turimi dariniai iš Valsybės Departamento rodo,

DETROIT

Visi į gegužinę

LB Detroito Apyl. valdyba šį sekmadienį, rugpiūčio 26 d., kviečia visus į gegužinę prie Chemung ežero. Spauldoje jau buvo nemažai rašyta apie valdybos atei ties darbus ir šios gegužinės tikslą. Todėl ši kartą norime tik trumpai priminti, kad lietuvių diena — gegužinė tebūna visų mūsų sutelktinė auka Lituanistinės mokyklos reikalams, nes jaunosios kartos lituanistinis švietimas yra vienas iš svarbiausių mūsų uždavinių.

Valdyba

jog apie tiek dabar tėra lietuvių, laukiančių įvažiavimo į JAV eilės. Jei per pirmus du metus būtų įleista 3,682 Lietuvoje gimusieji, tai trečiais metais tikrai jau nebebus 1,841 kandidato lietuvių kelionei į JAV.

Vaidas žymiai pasikeistų, jei geležinė siena atsidarytų ir lietuviai iš anapus galėtų laisvai atvykti. Tada 1,841 asm. kvota būtų mažoka, bet kas žino ir kas atspės, kada Lietuvai laisvės saulė patekės.

Dabar iš Lietuvos į JAV išleidžiami tik gerai atrinkti asmenys, turintieji tik labai artimų giminių JAV, daugumas jų gerokai išvarginami prieš leidžiant. Jei sovietai išleistų daugiau lietuvių, amerikiečiai ir dabar surastų būdus įsileisti. Deja, JAV įvažiavimo viza nieko nereiškia neturintiems išvažiavimo vizos iš sovietinio "rojaus", o ji, kaip minėjome, ne taip lengvai duodama.

Kun: L. Jankus

HEARING AIDS

VISKAS
AUSYJE
\$99.50

Skambinkite MA 1-0440
arba rašykite

ACOUSTICON OF
CLEVELAND
845 Prospect Ave.

UŽSAKYKITE GELĖS TELEGRAFU
Gelės visoms progoms — vedyboms, laidotuviams ir t.t.

FRIENDLY FLOWER SHOPPE

VISAD JŪSŲ PATARNAVIMUI

Atdara: nuo 9 ryto iki 7 val. vak. Sekmad. nuo 10:30 - 1:30
Telef. namų 431-6558 6901 Superior Ave.
Krautuvės — 431-6339 Cleveland 3, Ohio

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.

6621 Edna Avenue
EN 1-1763

936 East 185 St.
KE 1-7770

EAST CLEVELAND — 13515 EUCLID AT SUPERIOR AVE.

SAVINGS
EARN

OPEN EVERY SATURDAY UNTIL 2:30

4%

SUPERIOR
SAVINGS

ACCOUNTS
INSURED TO
\$10,000

HOME AND
REMODELING LOANS

IN TOWN OFFICE — 6712 SUPERIOR AT EAST 68 ST.

24 valandų patarnavimas

Tel. 942-8038

J. S. AUTO SERVICE & SALES

Didelis pasirinkimas geros rūšies vartotų mašinų.

Dažoma karštais purkštuvais — taisomos karosrijos — motorai — bėgiai — sankabos — stabdžiai.

J. ŠVARCAS
savininkas

35571 Vine Street
Eastlake, Ohio

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus.
Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis

6212 Superior Avenue

Tel. EN 1-6525

Antroji mūsų krautuvė yra

1404 E. 66 Street

Tel. EN 1-4551

Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausių mėsos produktus.

DIRVA

Nr. 97

1962 m. rugpiūčio 22 d.

KAS IR KUR?

• **Dirva neišeis!** Rugsėjo 3 d., Darbo dienos proga, Dirva neišeis. Malonius bendrabarbius ir korespondentus prašome atitinkamai tvarkyti siunčiamą medžiagą.

• **Stasys Lozoraitis**, Lietuvos diplomatinio šefas, parašė Urugvajaus užsienio reikalų ministeriui notą, kurioje pareiškė jam ir Urugvajaus vyriausybei padėką už dalyvavimą Lietuvos ministerio a. a. Dr. K. Graužinio laidotuviuose. Notą įteikė Lietuvos charge d'affaires ad interim Urugvajuje A. Grišonas.

A. SMETONOS MONOGRAFIJĄ PER DIRVĄ UŽSIPRENUMERAVO:

1. Juozas Tumas iš Oak Lawn, Ill.
2. Dr. Jonas Balys, College Park, Md.
3. Kazys Škirpa, Washington, D. C.
4. S. Dalius, Hamilton, Kanada.
5. Stasė Gudauskienė, Chicago, Illinois.
6. P. Alekna, Cabramatta, Australia.
7. A. Krausas, Australia.

Garbės prenumerata:

1. ALT S-gos Bostono skyrius per A. Vilėniškį — \$50.00.

ALT S-GOS VEIKLA

Vytautas Abraitis, ALT S-gos pirmininkas, artimiausiu laiku numato dalyvauti Korp! Neo-Lithuania stovyklos uždarymo iškilmėse, kur jis pasakys kalbą. Iškilmės įvyks rugsėjo 12 d., J. Kapočiaus vasarvietėje, Cape Cod, Mass.

Rugsėjo 16 d. lankysis ALT S-gos Rytų Apygardos ruošiamam suvažiavime, kuris įvyks Nidos viloje, Asbury Park, N. J.

Rugsėjo 29-30 d. d., įvyksta ALT S-gos Tarybos ir skyrių pirmininkų ar jų atstovų konferencija Clevelande, kur dalyvaus ir visi Centro Valdybos nariai.

Spalio 7 d. V. Abraitis vyks į S-gos Philadelphijos skyriaus iniciatyva sudaryto organizacijų komiteto rengiamą adv. A. Olio minėjimą, kuriame dalyvaus ir velionio našlė V. Olienė iš Chicagos.

Spalio 12-13 dienomis jis dalyvaus BALFo seime, kuris įvyks Baltimorėje, Md. I aukščiausiai minėtas iškilmės žada vykti ir kiti Sąjungos Centro Valdybos nariai.

• **Emilija Čekienė**, LNF pirm., su vyru dr. V. Čeku iš New Yorko rugsėjo 8 d. skrenda dviem savaitėmis atostogų į Los Angeles, Cal.

Omahos miesto burmistras J. Dworak, pats būdamas čekų emigranto sūnus, labai gražiai pasireiškia santykiuose su pavergtųjų tautų žmonėmis. Nuotraukoje J. Dworak Pavergtųjų Tautų Savaitės proga įteikia deklaraciją Omahos lietuvių skaučių tuntininkai Gražinai Reškevičienei. Šalia jos vyr. skautė Loreta Povilaitytė ir kitų tautų atstovės.

• **Paieškomos** Veronika Surdokaitė-Meknienė ir jos sesuo Marytė, d. Andriaus, gim. Čiuoderiškių km., Marijampolės valsč., atvažiavusi į JAV 1902 m. Dar 1940 m. jos abi gyveno Chicagoje. Pranešti Nijolei Norkutei, 1190 E. 81 St., Cleveland 8, Ohio.

• **Liudas Tamošaitis**, LNF ižd., J. Andriušis ir Arūnai iš New Yorko, dalyvaus vilkaviškiečių suvažiavime, kuris įvyksta š. m. rugsėjo 1-2 d. Chicagoje.

• **A. S. S. XII stovykla** įvyks rugsėjo 1-9 dienomis prie Morputh, Ontario, Kanadoje. Patalpos yra su kabinomis ir taip pat yra pramatyta statyti palapines. Vieta graži, ant kalno ir ant Lake Erie kranto. Programa bus papildoma Lituanistiniu Seminaru, kurį rengia F. S. S., ir įvairiomis kitomis paskaitomis bei diskusijomis.

Stovyklavimo kaina yra \$30.00 už pilną laiką, arba \$3.50 už dieną su \$2.00 registracija. Registravimui reikalingas prašom kreiptis pas Gintą Staniulytę, 21100 Fairview Drive, Dearborn 6, Mich., arba pas savas valdybas.

SUSITIKSIME NEOLITUANŲ STOVYKLOJE

Kada taip negailestingai karo audra išrovė mus iš savos žemės ir išblaškė po visus pasaulio kampus, tokie susitikimai mums labai brangūs, reikšmingi ir būtinai. Reikia pripažinti, kiek tik sąlygos leidžia, stengiamės kuo dažniausia susitikti, susiburti Korporacijos uždavinių vedini, dažnai skirtingose vietose ir įvairiu laiku. Štai, pereitą rudens susitikome Chicagoje Korporacijos suvažiavime ir šventėje; gražiajam gegužė — Detrote, juniorams spalvų uždėjimo šventėje ir visų padalinių valdybų pasitarime. Vasaros pradžioje Clevelande — literatūros vakare; ir, vasarai baigiantis, susirenkam New Yorko ruošiamoje stovykloje Cape Code. Visi korporantų susitikimai duoda malonaus džiaugsmo kiekvienam, o pačiai Neo-Lithuanijai kuria neolithuaniską vieningą ir darnią šeimą.

Kuriam kiekvienas atiduoda dalį savo širdies. Laikui bėgant, išsiugdys viena širdis vieną šeimą, ko išblaškytiems po pasaulį mums be galo reikia.

Stovykla gal yra ta patogiausia vieta, kur visi mes galime susitikti. Prisimename gerai pernykštį Clevelando stovyklos susitikimą: šnekučiai avosi filisteriai, spaudė rankas į akis giliai viens kitam žvelgdami seniorės — seniorai, linksmi su triukšmu sveikinosi naujavedžių porėles, labai nedrąsūs ir kuklūs juniorai viens kitam linkčiojo, o pro vartus galveles kaišiojo mokslieiviai neolithuanai, svajodami, kada gi jie į šį rojų pakliūtį galės. Maloniu pasisveikinimu pradėta stovykla tęsė savo programą: paskaitos salėje, įvairūs filisterių pasitarimai bei diskusijos "Antrosios jaunystės" viloje. O gražios pievos, ežeras, miškas, kalvelės veikė maloniai visus. Gi vakarojimo metui atėjus, visi rinkosi į salę, atlikinėjo programą, šoko, Korporacijos orkestro garsams plaukiant. Šio stovyklos visai susigyveno, viens kitą pamilo ir, atėjus laikui skirtis buvo sunkoka. Jau tada tikrai liūdnam skambėjo, "O sūdiev, kolegos, sūdiev!", o neretą ir ašaros išskyrė. Atrodė, kad skirstydami iš Clevelandiškos stovyklos, vežėsi kiekvienas neolithuaniškos šeimos šilumą į savas vietas.

Na, o kaip šiemet bus?! Ar rengiasi kolegos stovyklon vykti?! Jau vien pasakiška stovyklos aplinka turi traukti kiekvieną... Atlantas, tai kiekvieno pasimaudyti svajonė, o prie stovykla su visa plačia programa.

Jau pernai buvo rašyta, kad nevyktų niekas stovyklauti — tuščiom rankom, turėta galvoj, kad kiekvienas ką nors naujo, įdomesnio atsivežtų, ypatingai vakarojimams, nes visa dienos programa yra stovyklos rengėjų užpildyta. Gi patys vakarojimai turi duoti ką nors naujo, įdomaus, kurie patrauktų kiekvieną. Buvo pastebėta, kad vakarojimo programos yra tos geriausios, kuriose turi progos bemaž visi stovyklautojai dalyvauti. Savaime aišku, tada kiekvienas tampa aktyviu programos išpildytoju ir pozityviai tokie vakarojimai veikia visus. Todėl ir šiemet, vykdamai į

PAVERGTŲJŲ TAUTŲ SAVAITĖ OMAHOJE

Pavergtųjų Tautų Savaitė Nebraskos valstybėje buvo paminėta Omahoje ir sostinėje Lincoln. Omahos miesto busmistras J. Dworak savaitės pradžioje priėmė tautiniais rūbais pasipuošusių pavergtųjų tautų moterų delegaciją ir pasirašė ta proga deklaraciją liečiančią Pavergtųjų Tautų savaitės minėjimą. Lietuvos šioje delegacijoje atstovavo Omahos skaučių tunto tuntininkė Gražina Reškevičienė ir vyr. skautų Loreta Povilaitytė.

Lincoln mieste Pavergtųjų Tautų Savaitės uždarymą suruošė ir globojo Amerikos Legiono Postas Nr. 3 (antras didžiausias Postas JAV). Tose iškilmėse lietuvių atstovavo Omahos Lietuvių Bendruomenės valdybos pirmininko pareigas einęs J. Kuncaitis ir prie vėliavos A. Povilaitytis su R. Cicėnaite ir L. Povilaityte. Ten pat turėjęs dalyvauti Omahos lietuvių choras pačiomis paskutinėmis dienomis dalyvauti atsisakė.

Rugsėjo 11 d. Nebraskos valstybės Amerikos Legiono konvencijoje, kurioje įvyko Lincoln mieste, buvo rengiamos didelės legionierių parados, kuriame Amerikos Legiono Postas Nr. 3 pakvietė dalyvauti ir pavergtųjų tautų grupes. Parade Omahos lietuviai ir vėl dalyvavo. Šiuo kartu po lietuviška vėliavą žygiavo pati skaitlingiausia tautiniais rūbais pasipuošusių merginų ir vyrų rikiuotė. Tautybų rikiuotės priekyje buvo nešamos didelės legionierių paruoštos plakatos: Amerikos Legijonas pagerbia (salutuoja) Pavergtąsias Tautas!

Daug kur pasigirsta nusiskundimų dėl mūsų jaunimo neveiklumo ir atšalimo nuo lietuviškosios veiklos. Omahos jaunimui to prikišti niekas nedrįstų. Reikia net stipriai pabrėžti, kad tik jaunimas nuo šios savaitės bėgyje ir išgelbėjo. Jei Omahoje būtų kalbama apie veikiančiuosius, tai be kelių pavienių asmenų, šiuo metu tik apie studentus, skaites ir ateitininkus su neslepia pasigėrėjimu galima būtų prabilti. Tuo tarpu į visų kitų omahiečių eiles jau spėjo visiškai apatija įsimesti. Kaltę versti mėginama vasarai, tačiau toks pigus pasiteisinimas nevertas gero žodžio... (r)

stovyklą, kiekviena vietovė turėtų iš anksto numatyti įdomesnę programą ir tuo pačiu prisidėti prie geresnės stovyklos pasisekimo. Gi kiekvienas savo įnašą turi Korporacijai atiduoti, tai jau prieš vykstant tam ir pasirošti.

Kiek yra žinoma, į šių metų stovyklą rengiasi gausus kolegų skaičius. Šį kartą visi skyriai bandys padėti, o jauniausios Philadelphijos skyrius yra pasi-nešęs savo skaičiumi visus nukonkuruoti, taip atrodytų, kad senieji skyriai turės gerokai pasitempti, kad už nerangumą gėdos neapturėtų.

Kolegė

Biržų m. savivaldybės buv. ilgamečiui tarnautojui

JONUI MIKOLIŪNUI,

po sunkios operacijos mirus Canadoje, likusiai našlei, broliams: ANTANUI MIKOLIŪNUI su šeima Clevelande, MYKOLUI MIKOLIŪNUI ir sesutei ONUTEI RIMGAUDIENEI su šeima Lietuvoje, netekus mylimo vyro ir brolio reiškiamę gilią užuojautą ir kartu su Jumis liūdime

Karolis Morkūnas su šeima
Euclid 32, Ohio

Prietaiui ANTANUI MIKOLIŪNUI ir Ponai, jo broliui

JONUI MIKOLIŪNUI,

Kanadoje mirus, nuoširdžią užuojautą reiškia

E. ir J. Ilendai,
A. ir E. Steponavičiai,
E. ir J. Steponavičiai

JONUI MIKOLIŪNUI

mirus Toronte, jo brolių ANTANĄ MIKOLIŪNĄ, šeimą ir artimuosius atjaučia ir kartu liūdi

Vilties Draugija ir
Dirvos Redakcija

Mielajai

BRONISLAVAI ŽUKIENEI

mirus, giminėms gilią užuojautą reiškia ir kartu su jais liūdi

Z. S. Galvydžiai ir
Petronių šeima
iš Philadelphijos

Mielam

VLADUI PETUKAUSKUI

ir jo šeimai, mylimam tėveliui Lietuvoje mirus, giliausią užuojautą reiškia

Pranas Petraitis ir šeima

Ankstesniosios ateivių kartos nepalaužiamos valios lietuvių visuomenininką, veiklą Liet. Bendruomenės narį

FLORIJONĄ SAUKEVIČIŲ,

liūdintį dėl savo žmonos

a. a. MARIJOS SAUKEVIČIENĖS

mirties, nuoširdžiai užjaučiame ir drauge liūdime

P. P. Balčiūnai, A. St. Barzdukai,
M. J. Damušiai, L. A. Gailiūšiai,
V. Kasperavičiūtė, A. J. Kazėnai,
M. J. Mikonai, P. J. Staniškiai,
O. J. Žemaičiai, O. J. Žilioniai